

Heinolan kaupungin talousarvio 2023

Taloussuunnitelma 2023–2026

**Hyvä kasvaa
Heinolassa**

Välittäen

Uudistuen

Tuloksellisesti

Valtuusto 12.12.2022

PiENI KAUPUNKI, ISO ELÄMÄ

Heinola

SISÄLTÖ

1.	Kaupunginjohtajan katsaus	3
2.	Yleisperustelut	4
	Talousarvion rakenne ja sitovuus	4
	Heinolan kaupungin strategia ja sen päivitys	5
	Toiminnalliset tavoitteet	7
	Strategiatavoitteet toimialoittain	7
	Yleiset taloudelliset lähtökohdat	10
3.	Käyttötalousosa	19
	Yhteiset palvelut/kaupunginhallituksen alainen toimiala	20
	Elinvoimalautakunnan toimiala	23
	Hyvinvointilautakunnan toimiala	26
	Teknisen lautakunnan toimiala	31
	Lupa- ja valvontalautakunnan toimiala	36
4.	Investointiosa	40
5.	Tuloslaskelmaosa	42
6.	Rahoitusosa	47
7.	Kaupunkikonserni, konserniyhteisöille asetettavat tavoitteet	49
8.	Vesilaitoksen tuloslaskelma	50

1. KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Uuden kuntatalouden ensimmäinen vuosi

Vuoden 2023 talousarviokirjaa silmäillessäni se hyppäsi lopullisesti silmilleni.

Nyt se sitten toteutuu. Vuoden 2023 talousarvio on uuden kuntatalouden ensimmäinen talousarvio. Hyvinvointialueiden toiminta alkaa 1.1.2023 ja pitkäaikainen julkishallinnon ikiliikkuja sote-uudistus pääsee nyt vihdoinkin maaliin. Aika näyttää, että onko kyseessä uudistamisnäkökulmasta päätepysäkki vai vasta välipysäkki matkalla jonnekin. Suomen julkishallinnon suurin muutos on nyt täällä ja sen moninaiset vaikutukset näkyvät ja tuntuvat kaupungin talousarviossa ja taloussuunnittelukaudella.

Heinolan kaupungille uudistus tarkoittaa sitä, että puolet palvelutuotannosta, menoista, tuloista ja henkilöstöstä siirtyy Heinolan kaupungista Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle. Menoja siirtyy yhteensä n. 82,3 milj. euroa. Muutokseen on pääosin ja onneksi pystytty varautumaan jo parin viime vuoden aikana. Rekrytointeja ja henkilöstömitoitusta on tehty muutos mielessä ja toiminnallisia ratkaisuja esim. irtaimiston leasing-ratkaisuja on toteutettu ajoissa, kiinteistöjen kohtalon ratkaisun ajautuessa kuitenkin kalkkiviivoille.

Talouden tasapainon paineet kasvavat

Muutoksen suurin arpa liittyy talouteen, koska ennen kaikkea muutoksen vaikutukset kaupungin tuloihin ovat pitkälle ensi vuoteen vielä hämärän peitossa. Taloussuunnitelman kaikki vuodet ovat tässä vaiheessa alijäämisiä.

Meillä on periaatteessa tiedossa vaikutus verotuloihin kun kunnallisveroa leikataan 12,64 %-yksikköä. Tämän lisäksi kuntien valtionosuuksien osalta on tiedossa, että Heinolan valtionosuus laskee alustavien arvioiden

mukaan 75 % eli n. 2 260 eur/asukas v. 2023. Talouden tasapainon muutos koko siirtymäaikana vuoteen 2027 on n. -60 euroa/asukas. Muutokseen tuo oman haasteensa sosiaali- ja terveystoimen menojen taso, mikä näkyy Heinolan noin miljoonan euron leikkauksena valtionosuuksissa pysyvästi. Se mikä on auki ja odottaa vuoden 2022 Suomen kuntien ja sairaanhoitopiirien tilinpäätöstietoja on Heinolan valtionosuuden perustaso.

Suunnittelukauden talouslukuja katsoessa nähdään, että Heinolan talouden isossa kuvassa on verorahoituksen heikkenemisen ja yleisen taloudellisen kehityksen myötä kaksi haastetta: tulojen ja kulujen välinen suhde sekä kaupungin rahoitusaseman heikkeneminen. Kunta-alan palkkaratkaisu, korkea inflaatio ja energian hinnannousut lisäävät osaltaan talouden paineita. Kokonaistulojen ja -menojen välinen ero on noin kaksi miljoonaa negatiivinen, mikä vaatii kaupungilta ensi vuoden aikana pitkäjänteisen muutosohjelman tekemistä. Kuinka pitkäjänteisesti ja millä keinoilla tuota eroa lähdemme uuden strategian mukaisesti kuromaan kiinni on kuitenkin vielä auki.

Rahoitusaseman osalta haaste on asetetta kovempi. Edellisen valtuustokauden päättämän korkean investointitason ja siitä johtuvan lainamäärän kasvun johdosta olemme kaupunkina ajautuneet tilanteeseen, että vaikka investointitaso pystyttäisiin laskemaan valtakunnallisesti kestävä tasolle ja tuleva velanotto vastaamaan investointitasoa, rahoituslaskelma osoittaa reilu viisi miljoonaa alijäämää vuodessa. Tätä kutsutaan vanhan kansan parissa syömävelaksi. Lisäksi edellä mainituista syistä kaupungin sijoituspääomia ei voida tulouttaa pitkään aikaan. Muutosohjelman laatimisessa tulee kohdata myös tämä fakta.

Suunnittelukauden osalta kuntien muuttuvasta toimintaympäristöstä syntyvät haasteet ylikunnallisen yhteistyön lisäämisen suhteen, jotka syntyvät lakimuutoksien ja taloudellisen pakon myötä. Tämä tapahtuu tilanteessa, jossa alueiden ja kuntien välinen kilpailu kovenee. Heinolan osalta tämä tarkoittaa investointikyvyn ylläpitämistä kannattavien investointien toteuttamiseksi. Yhdistettynä tiedossa oleviin talousnäkyymiin, on selvää, että korjausvelka, joka koskee kiinteistöjä, joilla ei

ole omaa käyttöä tai niillä ei ole strategista merkitystä, tulee myydä.

Ei mahdoton tehtävä

Olen antanut itselleni ymmärtää, että toisinaan päätöksenteossa on vallalla käsitys, että kaupunginjohtaja työnsä puolesta pelottelee joka vuosi pahoista susista, jotka voivat tulla jos toimeen ei tartuta, eikä niitä koskaan tule. Tämän talousarvion myötä jokainen nyt näkee peruskoulumatematiikalla, että sudet ovat jo pihapiirissä ja nyt on aika ottaa harja käteen, ja alkaa häätämään niitä pois. Silmät ummistamalla, tilanne ei parempaan suuntaan kehity. Meille asetettu haaste on myös sen kaltainen, että tulevat ratkaisut tulee valmistella huolella vaikutusarviointineen ja talouden tunnuslukujen perusteella meillä on siihen ensi vuosi aikaa.

Kaiken tämän jälkeen on hyvä todeta, että Heinolan taloudellinen asema suomalaisessa kuntakentässä on kuitenkin kohtuullisen hyvä. Meille asetettu haaste talouden kuntoon laittamiseksi ei ole mitenkään mahdoton, jos saamme muodostettua yhtenäisen tilannekuvan ja sitoudumme sen mukaiseen toimintaan. Talouden tervehtyttäminen muodostuu mahdottomaksi, jos tätä ei saavuteta ja jokainen asia käsitellään erillisenä suhteessa kokonaisuuteen. Olen kuitenkin luottavainen onnistumiseemme, kunhan kykenemme yhdessä luomaan pelisäännöt perustalouden tervehtyttämiseksi.

Nyt vallan kahvassa olevien päättäjien ja virkahenkilöiden on todellakin syytä tämän suunnittelukauden aikana miettiä, millaisen perinnön me jätämme tuleville sukupolville? Millainen on Heinolan toimintaympäristö 2030-luvulla, kun olemme oman vahtivuoromme lopettaneet?

Heinolassa 25.10.2022

Jari Parkkonen, kaupunginjohtaja

2. YLEISPERUSTELUT

Talousarvion rakenne ja sitovuus

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan talousarviossa tulee olla käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Talousarvio on laadittu kuntalaissa esitetyllä rakenteella.

Yleisperusteluissa esitetään mm. katsaus yleiseen taloudelliseen tilanteeseen sekä kunnallistalouden kehitykseen, kaupungin strategia ja strategiset tavoitteet sekä toimialojen toiminnalliset tavoitteet.

Käyttötalousosa sisältää toimialoitteiset talousarviot. Toimialojen suunnitelmat sisältävät myös toiminnan kuvauksen, toimintaympäristön muutokset ja toimintaa kuvaavat tunnusluvut.

Tuloslaskelmaosassa esitetään kaupungin talouden keskeiset erät, jotka ovat varsinaisen toiminnan menot ja tulot, verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot sekä suunnitelman mukaiset poistot.

Investointiosassa esitetään kunnan investointimenot ja -tulot, jotka talousarviovuoden osalta eritellään hankekohtaisesti.

Rahoitusosassa esitetään tulorahoituksen riittävyden lisäksi meno- ja tuloarviona pitkäaikaiseen rahoitukseen liittyvät menot ja tulot kuten antolainat, ottolainat ja niiden lyhennykset. Rahoitusosa sisältää rahoituslaskelman.

Käyttötalousosassa sitovuustasoksi on kaikkien toimialojen osalta määritelty nettositovuus eli menojen ja tulojen erotus (=nettomeno).

Investointien sitovuustaso on esitetty investointiosassa. Investointien osalta on käytössä myös nettositovuus eli menojen ja tulojen erotus.

Sitovuustasot valtuustoon nähden on esitetty alla olevassa taulukossa.

Käyttötalousosa	Sitova taso
Yhteiset palvelut	toimintakate/netto
Elinvoima	toimintakate/netto
Hyvinvointi	toimintakate/netto
Tekniikka	toimintakate/netto
Lupa- ja valvonta	toimintakate/netto

Tuloslaskelmaosa	Sitova taso
Korot ja muu rahoitus	netto
Verotulot	brutto
Valtionosuudet	brutto

Rahoitusosa	Sitova taso
Antolainat	brutto
Lainanotto ja lyhennykset	brutto

Investointiosa	Sitova taso
Yhteiset palvelut	netto
Elinvoima	netto
Hyvinvointi	netto
Tekniikka	netto
Lupa- ja valvonta	netto
Kuntatekniikka, hankekohtaiset hli 1,5 milj. eur investoinnit	netto
Tilakeskus, hankekohtaiset yli 1,5 milj. euron investoinnit	netto
Vesilaitos	netto

Heinolan kaupungin strategia ja sen päivitys

Kuntalaki edellyttää kunnan toiminnalta tavoitteellisuutta ja suunnitelmallisuutta. Valtuuston ja kunnan muiden toimielinten on talousarviossa ja -suunnitelmassa sekä niihin perustuvissa käyttösuunnitelmissa ja erillisbudjeteissa hyväksyttävä toimintaa ja taloutta koskevat tavoitteet.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään sekä kunnalle että kuntakonsernille toiminnan ja talouden tavoitteet siten, että talousarvio ja -suunnitelma toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet.

Kaupungin strategia on päivitetty (valtuusto

16.5.2022) ja linjaa vuoden 2023 tavoitteiden asettamista. Heinolan strategian toteuttamiseksi aiemmin hyväksytyt ohjelmat linjaavat myös soveltuvin osin tavoitteiden asettamista. Strategia valutetaan käytäntöön talousarvion kautta vuosittaisiin toiminnan ja talouden tavoitteisiin.

Strategian toteuttamisessa ja arkeen viemisessä erityistä huomiota on syytä kiinnittää myös arvoihin, joita ovat välittäminen, uudistuminen sekä tuloksellisuus.

ARVOT

Välittäminen

Välitämme toisistamme. Kohtaamme, kysymme, kerromme ja kuuntelemme. Teemme yhdessä ja arvostamme toisiamme.

Uudistuminen

Haastamme itseämme ajattelemaan toisin. Kokeilemme, kehitämme ja kannustamme. Haluamme parempaa, emme roiku menneessä vaan **katsomme tulevaan**.

Tuloksellisuus

Toimimme tavoitteellisesti. Pohdimme, pistämme töpinäksi ja saamme asioita aikaan. Olemme johdonmukaisia.

Valtuusto hyväksyy talousarvion toimialatasolla ja lautakunnat käyttösuunnitelmat oman toimialansa osalta palvelualueetasolla. Vuoden 2023 toiminnalliset tavoitteet johdetaan strategiasta ja siinä hyväksytyistä arvoista.

Strategian päämäärät ja strategiset tavoitteet ovat seuraavat:

TAVOITTEET JA MITTARIT

HYVINVOINNIN KASVU

- » Hyvinvointi lisääntyy (hyvinvointi-indeksi, HYTE-kerroin)
- » Toimiva arki (asukkaan hyvinvointikokemus -kysely)
- » Hiilineutraali ja resurssiviisas Heinola (CO₂-päästöt, kestävän kasvun indeksi)

UUDISTUVA TYÖ JA ASUMINEN

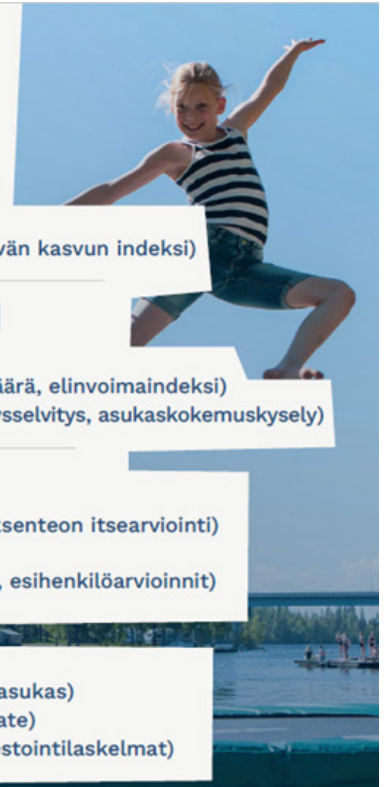
- » Muuttovoiton vahvistaminen (työikäisten nettomuutto)
- » Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä (työpaikkojen määrä, elinvoimaindeksi)
- » Monipaikkainen Heinola (yöpymiset, matkailun tulo- ja työllisyys selvitys, asukaskokemuskysely)

VAHVA KAUPUNKIYHTEISÖ

- » Laadukas päätöksenteko (valtuuston ja johtoryhmien päätöksenteon itsearviointi)
- » Osallisuuden vahvistaminen (asukaskokemuskysely)
- » Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen (työtyytyväisyys, esihenkilöarvioinnit)

KESTÄVÄ TALOUS

- » Velkamäärän vähentäminen (konsernin velat ja vastuut per asukas)
- » Käyttötalouden tasapaino (vuosikate/investoinnit, toimintakate)
- » Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit (vipuvaikutus, investointilaskelmat)

Toiminnalliset tavoitteet vuoden 2023 talousarviossa

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Toiminnallisten tavoitteiden tarkoituksena on ohjata toimintaprosessia ja taloudellisten tavoitteiden puolestaan ohjata kunnan tulo- ja pääomarahoitusta sekä resurssien jakoa. Toiminnalliset tavoitteet esitetään ja niihin osoitetaan tarvittavat resurssit talousarvion ja -suunnitelman käyttötalous- ja investointiosissa.

Kuntakonsernin tytäryhteisöjen tulee toimia kunnan valtuuston strategian mukaisesti ja konserniohjetta noudattaen. Kuntakonsernin tytäryhteisöille asetetaan talousarviossa tavoitteet kuten kunnan omille toiminnoille. Tytäryhteisön tulee omassa tavoiteasetannassaan

kuvata, miten yhtiö tukee toiminnallaan kunnan strategian toteutumista. Konserniyhtiöille asetetut tavoitteet esitetään luvussa seitsemän.

Strategiatavoitteet toimialoittain

Toimialojen strategiasta johdetut valtuuston sitovuustason tavoitteet on laadittu päivitetyn strategian pohjalta ja strategiaan päämääriin perustuen. Valtuuston nähden sitovat tavoitteet on esitetty vuodelle 2023 toimialoittain alla olevissa taulukoissa. Ne on esitetty myös kunkin toimialan kohdalla osana käyttötalousosaa.

Käyttösuunnitelmissa tavoitteet asetetaan palvelualueittain.

Yhteiset palvelut

Strateginen päämäärä	Toimialan tavoite 2023
Hyvinvoinnin kasvu <ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointi lisääntyy Toimiva arki Hiilineutraali ja resurssiviisas Heinola 	<ul style="list-style-type: none"> Asiakaslähtöisten digitaalisten asiointipalveluiden kehittäminen. Digitukipalveluiden edistäminen.
Uudistuva työ ja asuminen <ul style="list-style-type: none"> Muuttovoiton vahvistaminen Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä Monipaikkainen Heinola 	<ul style="list-style-type: none"> Hybridityön mahdollisuuksien edistäminen. Viestinnän saavutettavuuden ja vaikuttavuuden parantaminen. Oppilaitos- ja opiskelijayhteistyön edistäminen
Vahva kaupunkiyhteisö <ul style="list-style-type: none"> Laadukas päätöksenteko Osallisuuden vahvistaminen Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen 	<ul style="list-style-type: none"> Valmisteluprosessin avoimuuden lisääminen. Osallistuvan budjetoinnin toteutus. Työkykyjohtamisen valmiuksien parantaminen. Työhyvinvointiin panostaminen (työhyvinvointikyselyn tulokset hyvällä tasolla)
Kestävä talous <ul style="list-style-type: none"> Velkamäärän vähentäminen Käyttötalouden tasapaino Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit 	<ul style="list-style-type: none"> Talousviestinnän ja raportointikäytäntöjen kehittäminen. Investointien suunnittelu- ja hallintamallin luominen

Elinvoimapaalvelut

Strateginen päämäärä	Toimialan tavoite 2023
Hyvinvoinnin kasvu <ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointi lisääntyy Toimiva arki Hiilineutraali ja resurssiviisas Heinola 	<p>Uudistetaan monialaisen yhteistyön käytäntöjä aktiivointiasteen nostamiseksi.</p> <p>Etsitään keinoja yksityisten ja julkisten toimijoiden kanssa työpaikkaliikenteen parantamiseksi Heinolasta ja Heinolaan.</p> <p>Saadaan käytäntöön HIT - Heinolan ilmastotiekartan keskeisiä kehittämiskohteita.</p>
Uudistuva työ ja asuminen <ul style="list-style-type: none"> Muuttovoiton vahvistaminen Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä Monipaikkainen Heinola 	<p>Asumisen tarjontaa lisätään tonttimyöntien avulla ja vapaa-ajanasuntojen muuttamisella vakituisiksi asunnoiksi siellä, missä se on infrastruktuurin kannalta mahdollista.</p> <p>Käynnistetään yhteistyöhankkeita yritysten, korkeakoulujen ja oppilaitosten kanssa yritystoiminnan kehittämiseksi ja työvoiman saamiseksi yrityksiin.</p>
Vahva kaupunkiyhteisö <ul style="list-style-type: none"> Laadukas päätöksenteko Osallisuuden vahvistaminen Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen 	<p>Kehitetään kaupunkia yhdessä asukkaiden, yrittäjien, yritysten ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa kyselyitä, työpajatyöskentelyä, seminaareja ja muita tapahtumia apuna käyttäen. Samalla rakennetaan Heinolan ekosysteemiä.</p> <p>Työhyvinvointiin panostaminen (työhyvinvointikyselyn tulokset hyvällä tasolla)</p>
Kestävä talous <ul style="list-style-type: none"> Velkamäärän vähentäminen Käyttötalouden tasapaino Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit 	<p>Kiinteistöjen uusiokäyttö etenee.</p> <p>Tonttimyynnin käytännöt ja prosessi uudistetaan.</p>

Hyvinvointipalvelut

Strateginen päämäärä	Toimialan tavoite 2023
Hyvinvoinnin kasvu <ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointi lisääntyy Toimiva arki Hiilineutraali ja resurssiviisas Heinola 	YHDYSPINTAPROSESSIEN RAKENTAMINEN HYVINVOINTIALUEEN KANSSA
Uudistuva työ ja asuminen <ul style="list-style-type: none"> Muuttovoiton vahvistaminen Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä Monipaikkainen Heinola 	VAHVISTUNUT MARKKINOINTI JA VIESTINTÄ <ul style="list-style-type: none"> - monikanavainen ja kohdennettu viestintä - mobiiliversioiden hyödyntäminen - yhteistyö kaupungin kaikkien toimijoiden kanssa
Vahva kaupunkiyhteisö <ul style="list-style-type: none"> Laadukas päätöksenteko Osallisuuden vahvistaminen Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen 	OSALLISUUDEN VAHVISTAMINEN: <ul style="list-style-type: none"> - Yhteisöllisyyden vahvistaminen koronavuosien jälkeen TIEDOLLA JOHTAMINEN: <ul style="list-style-type: none"> - Kasvun ja kehityksen ohjauksen koordinaatio varhaiskasvatuksesta 2.asteelle TYÖHYVINVOINTIIN PANOSTAMINEN (työhyvinvointikyselyn tulokset hyvällä tasolla)
Kestävä talous <ul style="list-style-type: none"> Velkamäärän vähentäminen Käyttötalouden tasapaino Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit 	KÄYTTÖTALOUDEN TASAPAINO: <ul style="list-style-type: none"> - toiminta suunnitellaan lapsi/oppilas/asiakasmäärän mukaisesti

Tekniset palvelut

Strateginen päämäärä	Toimialan tavoite 2023
Hyvinvoinnin kasvu <ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointi lisääntyy Toimiva arki Hiilineutraali ja resurssiviisas Heinola 	<ul style="list-style-type: none"> Edistetään esteettömyyttä Pidetään hyvänä puistojen ja liikuntapaikkojen asiakastytyväisyyttä Tuetaan Hyvinvointiohjelman mukaisia tavoitteita Toteutetaan sekä edistetään uusituvan energian järjestelmiä (esim. aurinkosähkö- ja maalämpöjärjestelmiä)
Uudistuva työ ja asuminen <ul style="list-style-type: none"> Muuttovoiton vahvistaminen Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä Monipaikkainen Heinola 	<ul style="list-style-type: none"> Lisätään houkuttelevuutta ja elinvoimaa kaupunkiympäristö- ja liikenneverkkoinvestoinneilla Tuotetaan toimivia ja arkea tukevia yhdyskuntateknisiä palveluja Hyödynnetään kehittävää ja osallistavaa korkeakoulu yhteistyötä (ml. Salpaus)
Vahva kaupunkiyhteisö <ul style="list-style-type: none"> Laadukas päätöksenteko Osallisuuden vahvistaminen Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen 	<ul style="list-style-type: none"> Kehitetään ja hyödynnetään rakennus- ja yhdyskuntainfrastruktuurin tietojärjestelmiä Työhyvinvointiin panostaminen (työhyvinvointikyselyn tulokset hyvällä tasolla) Kootaan systemaattisesti asukas- ja asiakaspalautetta sekä viestitään kaupungin digikanavissa
Kestävä talous <ul style="list-style-type: none"> Velkamäärän vähentäminen Käyttötalouden tasapaino Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit 	<ul style="list-style-type: none"> Tiivistetään kaupungin toimipisteiden verkostoa ja parannetaan tilatehokkuutta Tehdään korjausvelka-analyysin pohjalta investointisuunnitelma 2020-luvulle ja toteutetaan vesilaitoksen korjausvelka-analyysi Pienennetään kaupungin kiinteistötasetta Hyödynnetään kaupunkipuistoa hiilinieluna Tiivistetään omistajanohjauksella toimialojen yhteistyötä

Lupa- ja valvontapalvelut

Strateginen päämäärä	Toimialan tavoite 2023
Hyvinvoinnin kasvu <ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointi lisääntyy Toimiva arki Hiilineutraali ja resurssiviisas Heinola 	<p>Asiantuntemus ja tuki muille toimialoille.</p> <p>Tasapuolinen ja oikeudenmukainen valvonta.</p>
Uudistuva työ ja asuminen <ul style="list-style-type: none"> Muuttovoiton vahvistaminen Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä Monipaikkainen Heinola 	<p>Hyvä palvelukokemus, viranomaisprosessien ja toteuttavan organisaation keskinäistarkastelu ja sujuva lupakäsittely.</p>
Vahva kaupunkiyhteisö <ul style="list-style-type: none"> Laadukas päätöksenteko Osallisuuden vahvistaminen Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen 	<p>Työhyvinvointiin panostaminen (työhyvinvointikyselyn tulokset hyvällä tasolla).</p> <p>Digitaalisen asioinnin parantaminen ja digitalisaation lisääminen.</p>
Kestävä talous <ul style="list-style-type: none"> Velkamäärän vähentäminen Käyttötalouden tasapaino Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit 	<p>Palvelualueilla hyödynnetään yhteistyötä (toimialat, sidosryhmät ja opiskelijat).</p> <p>Selvitetään maakunnallisen yhteistyön laajentamista.</p>

Yleiset taloudelliset lähtökohdat

Yleinen taloudellinen kehitys

Bruttokansantuotteen (BKT) arvioidaan kasvavan Suomessa 1,7 % v. 2022. Alkuvuonna talouden tuotanto on kehittynyt suotuisasti ja työllisyys on jatkanut nopeaa kasvua. Talouskasvun ennustetaan hidastuvan loppuvuonna enemmän kuin vielä kesällä ennakoitiin. Myös hyödykkeiden ja energian hintojen nousu on jatkunut kesällä arvioitua nopeampana. Kuluttajahintojen nousu leikkaa kotitalouksien ostovoimaa, kulutusta ja talouden kasvua selvästi loppuvuodesta ja vuoden 2023 alkupuolella.

Alkuvuosi 2022 on siis ollut taloudessa, tuotannossa ja työllisyydessä selvästi odotettua vahvempi. Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan talouden kasvu hidastuu merkittävästi ensi vuotta kohti kuljettaessa. BKT:n kasvu hidastuu 0,5 prosenttiin v. 2023. Edessä on seisahtuvan kasvun vaihe, eikä talouden ajautumista taantumaan voi sulkea pois. Epävarmuus, pula energiasta, nopea inflaatio, rapautuva ostovoima ja nousevat korot leikkaavat kulutuksen ja investointien kasvua kaikkialla.

Valtiovarainministeriön arvion mukaan vuoden 2023 aikana pitäisi kuitenkin alkaa helpottaa. Ennusteessa ei kuitenkaan ennakoita Venäjän hyökkäyssodan eskaloitumista. Ei covid-19-pandemian kärjistymistä eikä rajoituksia, jotka vaikuttaisivat oleellisesti tuotantoon, kysyntään, työllisyyteen. Ei valloilleen ryöpsähtävää hinta-palkka-kierrettä. Ei sähkö- tai muiden energiemarkkinoiden romahdusta. Ei muutosta EKP:n mandaattiin varmistaa rahoitusmarkkinoiden vakaus ja ankkuroida inflaatio-odotukset keskipitkällä aikavälillä. Ei

muutosta luottamukseen, joka luotonantajilla on Suomen valtion kykyyn hoitaa velkansa ja muut vastuunsa.

Vaikka edellä on todettu lukuisia talouteen vaikuttavia riskitekijöitä, joita ei ole otettu huomioon ennakoinnissa, on Valtiovarainministeriö kuitenkin todennut, että yllätyksiä todennäköisesti tulee. Edellä mainittuja tai muita. Yksittäin tai useita samaan aikaan, joihin tulee varautua ja jotka tulee huomioida.

Nopea työllisyyden ja kulutuksen kasvu ovat kasvattaneet verotuloja ja vahvistaneet julkista taloutta vuosina 2021–2022. Kun talouden kasvu hidastuu ja velanhoitomenot kasvavat, julkisen talouden alijäämät ja velka alkavat kasvaa uudelleen. Myös hyvinvointialueiden aloitukseen liittyvät kustannukset, päätökset tukea turvallisuutta, huoltovarmuutta, tutkimusta, tuotekehitystä ja talouden vihreää rakennemuutosta, toimet sähkön hinnan kohuttoman nousun kompensoimiseksi kotitalouksille sekä väestön ikääntymisestä aiheutuvat jatkuvasti kasvavat menot kasvattavat alijäämää.

Vuosina 2024–2026 BKT:n kasvun arvioidaan olevan talouden potentiaalista kasvua nopeampaa, noin 1,4 % vuosittain. Valtiovarainministeriön arvion mukaan julkisen talouden rakenteellinen tulojen ja menojen välinen epätasapaino on n. 9 mrd. euroa. Julkisen talouden rahoitus ei ole kestäväällä pohjalla pitkällä aikavälillä. Julkisen taloudenpidon kestävyysongelman juurisyy on, että taloutemme suorituskyky ei riitä julkisen sektorin tarpeisiin – lakisääteisiin ja muihin. Haluamme tarjota pohjoismaisten verrokkiemme tasoiset julkiset palvelut ja etuudet, vaikka taloutemme suorituskyky on verrokkejamme heikompi. Valtiovarainministeriön arvion mukaan tätä juurisyytä ei pääse pakoon eikä se korjaannu itsestään.

Taulukko. Kokonaistalouden kehityksen tunnuslukuja. Lähde: VM taloudellinen katsaus syyskuu/2022, Kuntatalousohjelma vuodelle 2023/ syyskuu 2022.

BKT ja työllisyys	2021	2022	2023	2024	2025	2026
BKT:n arvo, mrd. euroa	251,4	268,9	278,6	288,6	299,1	309,8
BKT, määrän muutos, %	3,0	1,7	0,5	1,4	1,5	1,4
Työllisten määrä, muutos-%	2,4	2,2	-0,2	0,3	0,4	0,3
Työttömyysaste, %	7,7	6,6	6,7	6,5	6,4	6,3
Työllisyysaste (15-64-vuotiaat), %	72,3	73,9	73,8	74,1	74,4	74,7
Palkkasumma, muutos-%	5,1	4,8	3,3	3,3	3,4	3,3
Eläketulot, muutos-%	1,3	3,7	7,8	3,9	3,4	3,2

Kuntatalous

Kuntatalous on syksyllä 2022 historiallisen suuren mullistuksen edessä, kun sote- ja pelastustoimen tehtävien järjestämisvastuu siirtyy vuoden 2023 alussa toimintansa aloittaville hyvinvointialueille. Suuressa kuvassa uudistus puolittaa kuntatalouden, mikä merkitsee kuntatalouden ennusteessa juoksevien menojen ja tulojen rajua pienentymistä vuonna 2023.

Kuntatalouden tilanne helpottuu sote-uudistuksen myötä, kun nopeimmin kasvavat menot siirtyvät pois kuntien vastuulta. Vuosikate riittää painelaskelmassa kattamaan poistot kaikkina tarkasteluvuosina. Kuntatalouteen jää kuitenkin sote-uudistuksen jälkeen menojen ja tulojen välinen rakenteellinen epätasapaino, ja kokonaismenot pysyvät vuosina 2024–2026 hieman tuloja suurempina. Lisäksi sote- ja pelastustoimen palveluiden siirtyessä hyvinvointialueille kuntien mahdollisuudet tasapainottaa talouttaan menoja sopeuttamalla kaventuvat. Samanaikaisesti investointitarpeet pysyvät mittavina muun muassa rakennuskannan iän, muuttoliikkeen ja toimintaympäristön muutosten vuoksi. Tuottavuutta ja tehokkuutta lisäävien rakenteellisten uudistusten tarve säilyy siten sote-uudistuksen jälkeenkin.

Valtion toimenpiteiden yhteisvaikutus kuntatalouteen vuonna 2023 verrattuna vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon on lähellä neutraalia. Hallitusohjelman mukaiset tehtävien ja veloitteiden lisäykset on tehty pääosin jo aikaisempina vuosina, ja osa määräaikaisista lisäyksistä valtionavustuksiin päättyy vuoden 2022 lopussa. Kuntien uusiin ja laajeneviin tehtäviin osoitetaan täysi valtionosuus, ja valtion päättämät veroperustemuutokset kompensoidaan kunnille.

Kuntatalouden kustannuksiin kohdistuu tällä hetkellä kovia paineita. Kunta-alalle sovitun virka- ja työehtosopimuksen kustannusvaikutuksilla on suuri merkitys tulevien vuosien menopaineisiin. Sopimus on sidottu niin sanottuun yleiseen linjaan, mutta sen päälle tulee vielä monivuotinen alan palkkarakenteita uudistava kehittämisohjelma.

Kustannuspaineita aiheuttavat myös odotettua korkeampana pysyttelevä hintojen nousu

sekä siihen liittyvä korkotason nousu. Samaan aikaan kuntataloudessa ja laajemmin koko julkisessa taloudessa on tapahtunut verotulojen odotettua voimakkaampaa vahvistumista. Kun vielä vuosi sitten kuntatalouden tilan ennakoiitiin heikkenevän vuonna 2022 selvästi, nyt kunnallis- ja yhteisöverojen vahva kehitys on paikannut tilanteen.

Kuntatalouden kehitysarvio on lähivuosien osalta positiivinen, sillä myös vuotta 2023 vahvistaa noin 1,2 miljardin euron suuruiseksi arvioitu kertaluonteinen verohäntä. Se syntyy, kun osa aiempien vuosien kunnallis- ja yhteisöverotuloista tilittyy vuodelle 2023 vanhojen veroprosenttien ja jako-osuuksien mukaan.

Euromääräisesti isojen sote-rahavirtojen lisäksi kuntien talouteen vaikuttaa vuonna 2023 useita päätöksiä, kuten varhaiskasvatusmaksujen alennus ja sen kompensointi sekä Ukrainasta tulevien lasten varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen valmistavaan opetukseen kohdistuvat tukimäärärahat.

Kuntaliiton pääekonomistin mukaan suuret kuntatalouden muutokset ja kertaluonteiset tekijät eivät kuitenkaan saa peittää alleen kuntatalouden ja julkisen talouden todellista tilaa. Suomen julkinen talous rakentuu loppujen lopuksi vaimeasti kehittyvälle talouskasvulle, ikääntyvälle väestölle ja laskevalle osaamisosalolle eli haasteita talouden tasapainon osalta on olemassa. Pidemmällä aikavälillä julkisessa taloudessa ja kuntataloudessa tämä tarkoittaa kuluvaan vuoteen huomattavasti matalampana verokehitystä sekä muita sektoreita korkeampia kustannuksia. Pääekonomisti Minna Punakallion mukaan päättäjien kannattaakin suunnata katseet vuoteen 2024 ja siitä eteenpäin, jotta kuntatalouden todellisen tilan näkee tarkemmin. Tosin sinnekin on odotettavissa jälleen talousennustetta heilauttavia uudistuksia, kun kuntien järjestämisvastuuta TE-palveluissa vahvistetaan. Elämme todellisia kuntatalouden ruuhkavuosia.

Lähde: Kuntaliitto pääekonomistin palsta ja VM: kuntatalousohjelma vuodelle 2023, syksy 2022

Kunnallisveron kehitys

Kunnallisveron tuoton arvioidaan olevan vuonna 2023 noin 9,93 mrd. euroa, mikä on noin 11,7 mrd. euroa vähemmän kuin vuonna 2022. Kunnallisveron tuottoon vaikuttavat hallitusohjelmaan liittyneet veroperustemuutokset sekä tulo- ja työllisyyskehitys. Merkittävin veroperustemuutos vuonna 2023 on sote-uudistukseen liittyvä verouudistus. Sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen siirtyessä kuntien vastuulta hyvinvointialueille kuntien tuloja siirretään valtiolle hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi.

Kunnallisveron tuottoa leikataan noin 13,9 mrd. euroa ja valtion ansio- ja pääomatuveron tuottoa kasvatetaan noin 13,6 mrd. euroa. Ansiotuloverotusta kevennetään kokonaisuudessaan noin 0,3 mrd. eurolla sen varmistamiseksi, että verovelvollisten verotus ei kiristyisi sote-veromuutoksen seurauksena. Sote-verouudistuksen yhteydessä kunnallisverotuksen invalidivähennys poistetaan.

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi vuoden 2023 tuloveroasteikosta ja eräiden tuloverotusta koskevien säännösten muuttamisesta ja kumoamisesta. Ansiotuloveroperusteisiin ehdotetaan tehtäväksi pääministeri Marinin hallituksen ohjelman mukaisesti ansiotasoindeksin muutosta vastaava indeksitarkistus. Työtulovähennykseen ehdotetaan tehtäväksi ikään perustuva portaittainen korotus. Perhevapaalta palaavien työmatkavähennyksen omavastuuta ehdotetaan huojennettavaksi. Matkakuluvähennyksen määräaikaista korotusta ehdotetaan jatkettavaksi. Voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti asuntolainan korkovähennysoikeus poistuu kokonaan. Kotitalousvähennyksen yhteydessä ehdotetaan otattavaksi käyttöön määräaikainen sähkövähennys. Lisäksi kunnallisveron tuottoa pienentää tutkimus- ja kehittämistoiminnan lisävähennys. Hallitus antaa näistä erilliset esitykset.

Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja 2021 siirtää kunnallisveron kertymää näiltä vuosilta yhteensä noin 40 milj. euroa vuodelle 2023.

Yhteisöveron kehitys

Vuonna 2023 voimaan tulevan sote-uudistuksen yhteydessä kuntien tuloja pienennetään siirtyviä kustannuksia vastaavasti. Tässä yhteydessä kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta alennetaan. Tämä pienentää kuntien yhteisöveron kertymää vuonna 2023 noin 763 milj. eurolla ja maksuunpanoa noin 909 milj. eurolla. Lisäksi hallitus antaa eduskunnalle talousarvioon liittyvän esityksen, jossa kompensoitaisiin kunnille yhteisöveron jako-osuuden kautta varhaiskasvatusmaksujen alentamisen sekä yksityisen hoidon tuen hoitolisän korotuksen vaikutukset. Toimenpide kasvattaa kuntien verokertymää noin 90 milj. eurolla vuonna 2023 ja maksuunpanoa noin 100 milj. euroa.

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi tutkimus- ja kehittämistoiminnan yhdistelmävehennyksestä verotuksessa. Muutos pienentää yhteisöveron maksuunpanoa noin 76 milj. eurolla. Hallitusohjelman mukaisesti veroperustemuutosten verotuottovaikutukset kompensoidaan nettomääräisesti kunnille. Kompensatio toteutetaan muuttamalla yhteisöveron ja-ko-osuuksia siten, että muutosten verotuottovaikutus kunnille on neutraali. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja 2021 siirtää kuntien yhteisöverokertymää näiltä vuosilta yhteensä noin 5 milj. euroa vuodelle 2023.

Kiinteistöveron kehitys

Kiinteistöveron tuotto on noin 2,1 mrd. euroa vuonna 2023, mikä on noin 16 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2022. Kiinteistöverotuksen arvostamisuudistusta koskevaa hallituksen esitystä ei anneta eduskunnalle tällä hallituskaudella. Hallitus on arvioinut, ottaen huomioon myös asumisen kustannusten yleisen nousun, että nykyisessä tilanteessa ei ole syytä antaa eduskunnalle uudistusesitystä, joka saattaisi lisätä taloudellista epävarmuutta.

Verotuksen joustavaan valmistumiseen siirtyminen saattaa kasvattaa vuoden 2023 kertymää edelleen jonkin verran. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja 2021 siirtää kiinteistöverotulojen kertymää

arviolta 4 milj. euroa vuodelle 2023. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja 2021 siirtää kiinteistöverotulojen kertymää arviolta 4 milj. euroa vuodelle 2023.

Taulukko: Kuntien verotulot vuosina 2020–2023

	2020	2021	2022	2023
Kunnallisvero	20 222	20 696	21 668	9 931
Yhteisövero	1 967	2 846	2 715	2 112
Kiinteistövero	1 747	1 965	2 093	2 109
Yhteensä	23 936	25 507	26 476	14 152
<i>Keskimääräinen kunnallisveroprosentti</i>	<i>19,97</i>	<i>20,02</i>	<i>20,01</i>	<i>7,37</i>
<i>Kuntien osuus yhteisöveron tuotosta</i>	<i>42,13</i>	<i>44,34</i>	<i>33,76</i>	<i>23,9</i>

Valtionosuudet

Kuntien valtionosuudet ovat vuonna 2023 noin 650 euroa asukasta kohti. Mahdollinen leikkaus vähentää valtionosuuksia vuodesta 2024 alkaen.

Kuntien valtionavut laskevat valtion vuoden 2023 talousarvioesityksessä voimakkaasti verrattuna vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon. Aleneminen johtuu pääasiassa sote-uudistuksesta, jonka myötä 70 prosenttia peruspalvelujen valtionosuudesta ja verotulomenetysten korvauksista siirretään hyvinvointialueiden rahoitukseen. Lisäksi hallitusohjelman mukaiset tehtävien ja velvoitteiden lisäykset on tehty pääosin jo aikaisempina vuosina, ja osa määräaikaisista lisäyksistä valtionavustuksiin päättyy vuoden 2022 lopussa.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen osoitetaan noin 2,7 mrd. euroa, ja se laskee vuoden 2022 varsinaiseen talousarvioon verrattuna noin 5,2 mrd. eurolla. Peruspalvelujen valtionosuutta pienentävät sote-uudistuksen lisäksi hallituksen päättämät uudelleenkohdennukset, jotka alentavat kuntien peruspalvelujen valtionosuuksien tasoa 43 milj. euroa vuonna 2023. Vähennyksestä 9 milj. euroa toteutetaan pienentämällä kuntien yhdistymisavustuksiin valtionosuudesta tehtäviä siirtoja.

Peruspalvelujen valtionosuutta pienentävät sote-uudistuksen lisäksi hallituksen päättämät uudelleenkohdennukset, jotka alentavat kuntien peruspalvelujen valtionosuuden tasoa 43 miljoonaa euroa vuonna 2023. Peruspal-

velujen valtionosuutta kasvattaa puolestaan ennen kaikkea indeksikorotus, jonka vaikutus on noin 90 miljoonaa euroa. Myös lääkärihelikopteritoiminnan rahoitukseen liittyvän vähennyksen poistaminen kasvattaa valtionosuutta vuonna 2023.

Kuntien digitalisaation edistämiseen ei osoiteta vuonna 2023 enää rahoitusta siirtona kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta. Osana uudelleenkohdennuksia valtionosuuteen tehdään kuitenkin aikaisempaa digitalisaation kehittämiseen liittyvää siirtoa vastaava 10 milj. euron määräaikainen vähennys vuonna 2023.

Lähde: VM 19.9.2022 tiedote, Kuntatalousohjelma vuodelle 2023, syksy 2022.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Heinolan kaupungin vuoden 2022 talousarvion laadinnan perusteet

Päätökset ja asiakirjat talousarvion laadinnan pohjana

Talousarvion laadinnan pohjana on Heinolan valtuuston toukokuussa 2022 hyväksymä päivitetty strategia ja talousarvion laadintaohjeet. Talousarvion tavoitteena on mahdollistaa strategisten linjausten toteutuminen pitkällä aikavälillä talouden tasapaino säilyttäen. Talousarvion laadintaohjeet on hyväksytty kaupunginhallituksessa. Näiden ohjeiden pohjalta on valmisteltu myös talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitys vuosille 2023–2026.

Talousarvion laadinnan pohjana on huomioitu Suomen Kuntaliiton ja Valtionvarainministeriön kansantalouden ja kuntatalouden kehitysnusteet, verotuloennusteet ja valtionosuuslaskelmat sekä osin myös valtion talousarviopäätökset ja niiden vaikutukset kuntatalouteen.

Valtuuston talousarvioseminaari pidettiin 15.–16.9.2022, jossa käsiteltiin talousarvion lähtökohtia (ml. strategia) sekä talouden nykytila-analyysiä ja toimialojen talousarvioesityksiä.

Käyttötalous

Hyvinvointialueuudistus vaikuttaa kaupungin toimintamenoihin ja -tuloihin merkittävästi. Toimintamenoissa ei ole mukana enää hyvin-

vointialueelle siirtyviä kustannuksia, joiden myötä edelliset tilikaudet eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia vuoteen 2022.

Kaupungin toimintamenot vuonna 2023 ovat yhteensä n. 68,7 milj. euroa (158,7 milj. eur v. 2022) ja toimintatuloarvio puolestaan 25,4 milj. euroa (36,9 milj. eur v. 2022). Toimintakate on 42,4 milj. euroa eli n. 77,4 milj. euroa v. 2022 pienempi.

Verotulot

Verotulot koostuvat kunnallisverosta, yhteisöverosta ja kiinteistöverosta. Verotulojen arvioinnissa on käytetty Kuntaliiton kuntakohtaista veroennustekehikkoa (9/2022) sekä arvioitu myös kaupungin työttömyysasteen, väestökertyksen ja toimintaympäristön vaikutukset. Hyvinvointialueuudistus vaikuttaa merkittävästi myös verotuloihin.

Verorahoitus	TP 2021	Muutos				TS 2024	TS 2025	TS 2026
		TA 2022	2022 tpe	Ta 2023	v. 2022			
Valtionosuudet	52 020	53 400	53 400	11 800	-41 600	11 300	11 200	11 000
Verotulot yhteensä	49 109	75 900	75 900	39 200	-36 700	36 900	36 900	36 900
Kunnallisvero	61 946	65 000	65 000	30 000	-35 000	27 900	27 800	27 800
Yhteisövero	5 171	4 700	4 700	3 000	-1 700	2 700	2 800	2 800
Kiinteistövero	6 009	6 200	6 200	6 200	0	6 300	6 300	6 300
Yhteensä	125 017	129 300	129 300	51 000	-78 300	48 200	48 100	47 900

Kunnallisvero

Kunnallisveroprosentti muodostuu v. 2022 veroprosentista, kun siitä leikataan 12,64 % -yksikköä hyvinvointialueuudistuksen myötä. Kunnallisveroa arvioidaan kertyvän yhteensä n. 30,0 milj. euroa.

Veroperustemuutokset alentavat kunnallisveron tuottoa vuonna 2023. Kunnallisveroennusteissa on huomioitu hallitusohjelman mukaiset ansiotasoindeksin tarkistukset. Lisäksi muutamia vaikutuksiltaan pienehköjä muutoksia veroperusteisiin. Muun muassa matkakuluvähennyksen määräaikaista korotusta kuluvalle vuodelle ehdotetaan jatkettavaksi myös vuonna 2023. Kaikki arvioidut verotulomenetykset huomioidaan verotulojen menetyksien korvauksina.

Yhteisövero

Yhteisöveron tuottoarvio vuodelle 2023 on n. 3 milj. euroa ja heikkenee kuluva vuodesta parantuneesta yleisestä yhteisöverokehityksestä huolimatta.

Kiinteistövero

Kiinteistöveron tuottoarvio vuodelle 2023 on n. 6,2 milj. euroa eli kiinteistöverotuoton arvioidaan pysyvän vuoden 2022 tasolla. Kiinteistöveroprosentteihin ei tehty valtuuston päätöksellä muutoksia.

Valtionosuudet

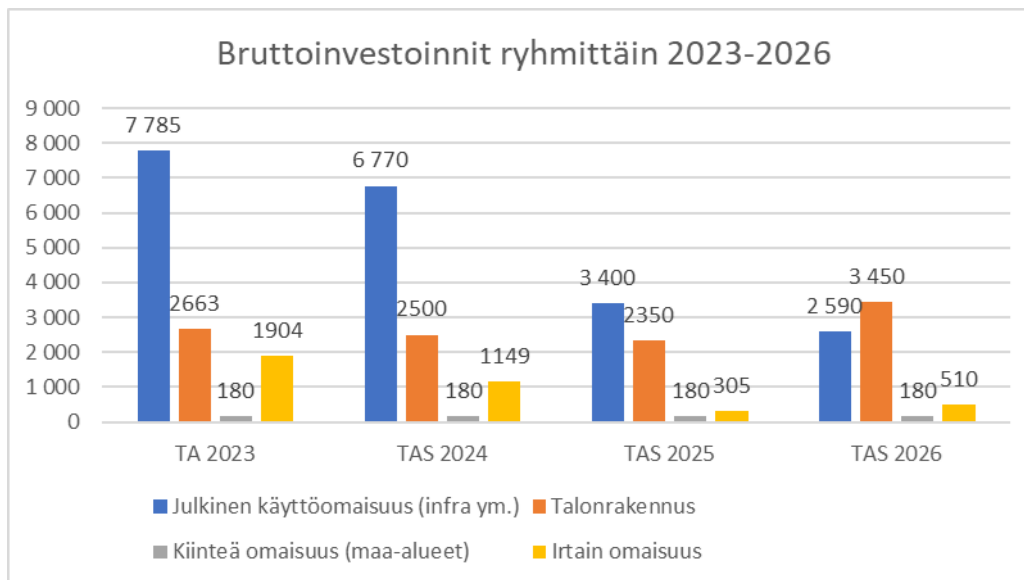
Valtionosuuksien arvioidaan olevan 11,8 miljoonaa euroa. Hyvinvointialueelle siirtyvä valtionosuus on arvioitu tilinpäätöksen 2021 ja talousarvion 2022 tietojen mukaisesti.

Investoinnit

Taloussuunnitelmakauden 2023—2026 bruttoinvestoinnit ovat yhteensä 36,1 milj. euroa, josta vesilaitoksen investointien osuus on 6,5 milj. euroa, kiinteistöinvestointien osuus 10,9 milj. euroa ja kuntatekniikan investointien osuus 14,0 euroa. Irtaimen omaisuuden investointeihin on lisäksi varattu n. 3,9 milj. euroa. Vuoden 2023 investoinnit ovat yhteensä n. 12,5 milj. euroa. Talonrakennusinvestoinnit pienenevät, kun suuret kouluinvestoinnit on saatu päätökseen ja Kirkonkylän koulun korjauksen kohdalla päädyttiin leasing-ratkaisuun. Talonrakennusinvestointien arvioidaan olevan vuonna 2023 yhteensä n. 2,7 miljoonaa euroa. Suurimpana kohteena Lyseonmäen koulun korjaukset. Kunnallistekniikan, vesilaitoksen ja maa-alueiden osalta investointien arvioidaan olevan n. 8,0 milj. euroa.

BRUTTOINVESTOINNIT RYHMITTÄIN (ml. Vesilaitos)

	TA 2023	TAS 2024	TAS 2025	TAS 2026	2023-2026	%
Julkinen käyttöomaisuus (infra ym.)	7 785	6 770	3 400	2 590	20 545	56,9
Talonrakennus	2663	2500	2350	3 450	10 963	30,4
Kiinteä omaisuus (maa-alueet)	180	180	180	180	720	2,0
Irtain omaisuus	1904	1149	305	510	3 868	10,7
Arvopaperit ja osuudet	0					
Yhteensä	12 532	10 599	6 235	6 730	36 096	100,0

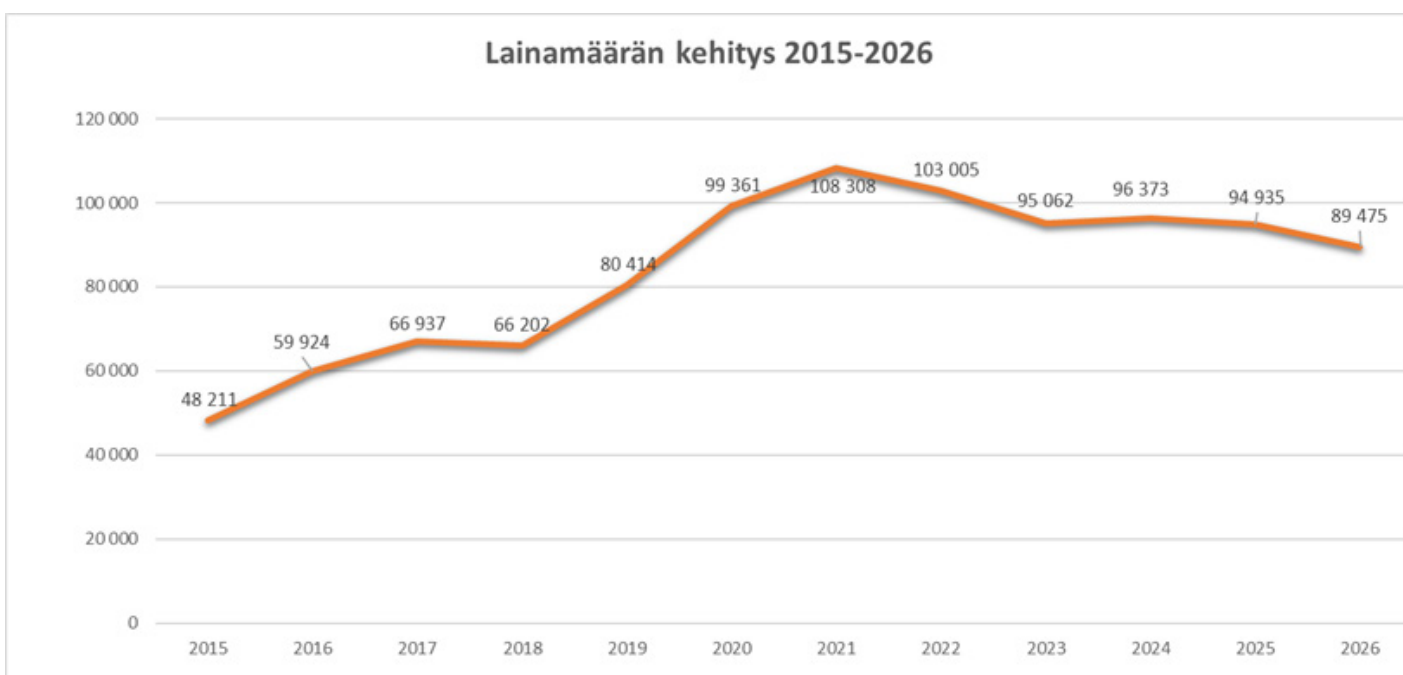
Rahoitus

Vuonna 2023 investointitaso laskee 12,5 milj. euroon. Tulorahoituksella pystytään kattamaan investoinneista n. 78,3 %:a, ja loppuosa investoinneista joudutaan kattamaan vieraalla pääomalla. Vierasta pääomaa tarvitaan lisäksi lainojen lyhennyksiin.

Vuonna 2023 lainoja lyhennetään 13,9 milj. euroa ja pitkäaikaista lainaa otetaan 15 milj.

euroa. Lainakannan arvioidaan olevan n. 95,1 milj. euroa vuoden 2025 lopussa, joka on 5 329 euroa asukasta kohden. Lainakannassa on huomioitu myös lyhytaikaisen lainan (kuntatodistus) tarve.

Taloussuunnitelmavuodesta 2025 lainakannan odotetaan lähtevän laskuun.

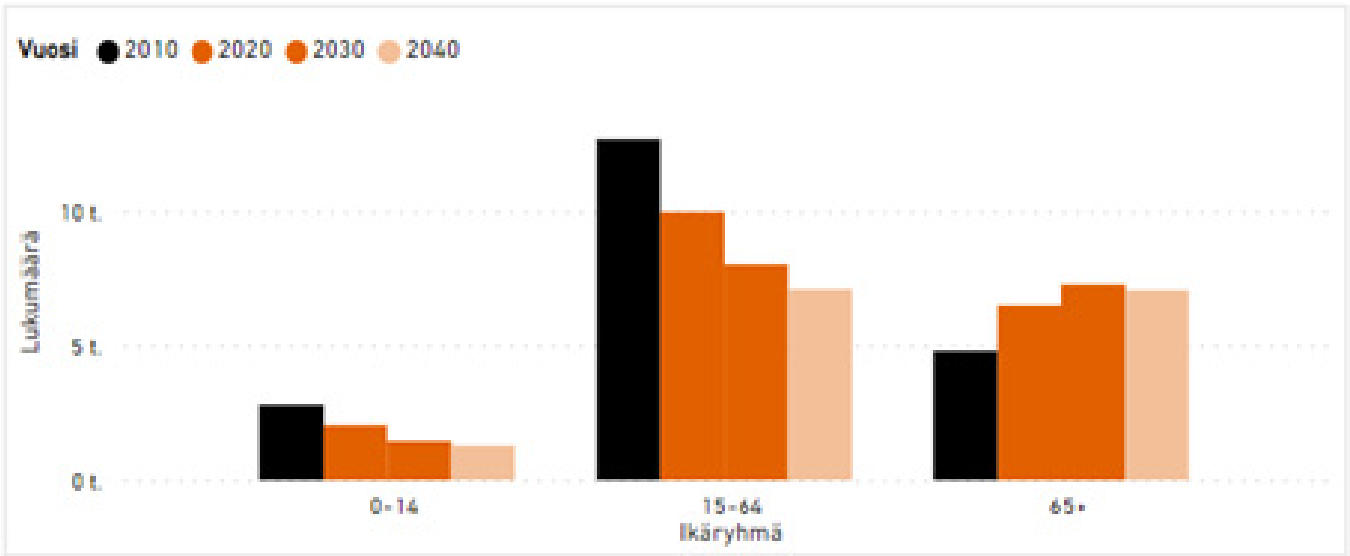
Väestö ja työllisyys

Tilastokeskuksen tuorein väestöennuste on viime vuodelta. Väestöennusteen mukaan Suomessa kuolisi vuoden 2060 loppuun mennessä 700 000 ihmistä enemmän kuin syntyy, jos syntyvyys pysyy nyt havaitulla tasolla. Suomessa syntyisi 2060-luvulla enää alle 40 000 lasta vuosittain. Pitkällä aikavälillä syntyvyys ei ole ikärakenteen kannalta kestävällä tasolla. Ennusteen mukaan alle 15-vuotiaiden määrä

oli vuoden 2060 lopussa lähes 200 000 nykyistä pienempi. Työikäisen väestön määrässä pitkittyvä matala syntyvyys näkyisi 2040-luvulta eteenpäin ja heijastuisi myös väestölliseen huoltosuhteeseen.

Heinolan osalta ikäryhmittäinen kehitys näyttää seuraavalta:

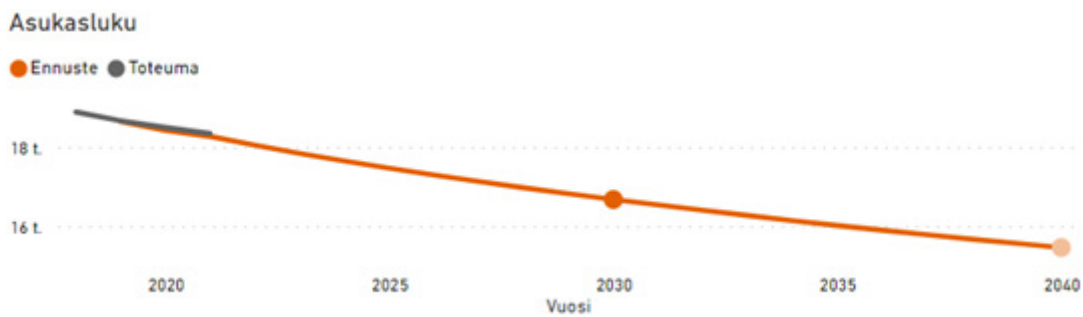
Ikäryhmittäinen kehitys: Lasten, työikäisten ja eläkeikäisten määrän toteutunut kehitys ja ennuste.

Tilastokeskuksen ennusteen mukaan Heinolassa on asukkaita vuonna 2030 arviolta 16 672 ja vuonna 2040 asukkaita on 15 456. Ennusteen mukaan lasten määrä vähenee ja eläkeikäisten määrä kasvaa entisestään. Samanaikaisesti työikäisten määrä vähenee, mikä heikentää

huoltosuhdetta ja tulee vaikuttamaan kunnan verotuloihin negatiivisesti.

Asukasluvun kehitys

Työllisyyden kehitys

Hämeen ELY-keskuksen syyskuun 2022 työllisyyskatsauksen mukaan Hämeen ELY-keskuksen alueen kunnissa oli syyskuun lopussa 16 875 työtöntä työnhakijaa, joista 759 oli kokoaikaisesti lomautettuja. Se on 2570 vähemmän (-13,2 %) kuin vuotta aiemmin. Sekä lomautettujen (-699) että muiden työttömien määrä (-1871) väheni. Elokuuhun verrattuna työttömien työnhakijoiden määrä TE-toimistossa ja kunta-kokeiluissa väheni 396:lla.

Nuoria alle 25-vuotiaita oli syyskuun lopussa työttömänä 1677, mikä on 588 vähemmän (-26,0 %) kuin vuosi sitten. Pitkäaikaistyöttömiä eli yhdenjaksoisesti vähintään vuoden työttömänä työnhakijana olleita oli 969 vähemmän (-11,0 %) kuin vuosi sitten eli 7839.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta jatkoi korkeimpana Lahdessa (12,9 %) ja Heinolassa (12,3 %).

Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat TE-toimistossa kunnittain

Kunta	Työttömät työnhakijat		Muutos		Työttömistä työnhakijoista lomautetut		Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta		Avoimet työpaikat		Muutos	
	Syys 2022	Elo 2022	Syys 2021	Syys 2022	Syys 2021	%	%	Syys 2022	Elo 2022	Syys 2021	Syys 2022	Syys 2021
Asikkala	226	236	318	-92	-29	9	6,9	55	54	72	-17	-24
Forssa	667	699	791	-124	-16	29	9,4	323	330	472	-149	-32
Hartola	117	101	100	17	17	19	11,7	17	23	18	-1	-6
Hattula	207	228	275	-68	-25	10	4,7	74	62	66	8	12
Hausjärvi	237	260	265	-28	-11	11	6,1	67	76	69	-2	-3
Heinola	935	916	1 052	-117	-11	41	12,3	224	232	320	-96	-30
Hollola	722	749	884	-162	-18	54	6,8	148	144	159	-11	-7
Humppila	87	90	112	-25	-22	9	9,0	8	14	9	-1	-11
Hämeenlinna	2 902	2 913	3 398	-496	-15	132	9,3	1 426	1 261	1 583	-157	-10
Iitti	236	230	269	-33	-12	17	8,5	32	56	38	-6	-16
Janakkala	565	568	643	-78	-12	27	7,4	118	106	184	-66	-36
Jokioinen	137	148	148	-11	-7	7	5,9	5	12	47	-42	-89
Kärkölä	179	174	178	1	1	15	9,0	28	30	29	-1	-3
Lahti	7 182	7 391	8 296	-1 114	-13	244	12,9	1 907	1 933	1 997	-90	-5
Loppi	176	180	201	-25	-12	12	4,9	70	64	46	24	52
Orimattila	662	691	717	-55	-8	40	9,1	73	96	86	-13	-15
Padasjoki	108	114	107	1	1	...	10,1	6	8	13	-7	-54
Riihimäki	1 164	1 209	1 270	-106	-8	45	8,6	457	443	681	-224	-33
Sysmä	124	119	136	-12	-9	12	9,5	6	16	27	-21	-78
Tammela	164	175	195	-31	-16	16	6,0	26	20	11	15	136
Ypäjä	78	80	90	-12	-13	...	7,3	5	6	5	0	0
Häme	16 875	17 271	19 445	-2 570	-13	759	9,9	5 075	4 986	5 932	-857	-14

Heinolan työttömyysaste on parantunut vuoden takaisesta (13,6%) tilanteesta, mutta on edelleen korkea (12,3%) ja lisää suoraan kustannuksia mm. työmarkkinatuen kuntaosuuksien muodossa.

Aktivointiaste on hieman parantunut vuoden takaiseen nähden. Aktivointiaste 31.8.2022 on ollut 24,79 % kun se vuosi sitten oli 22,89%.

Valtiovarainministeriön työmarkkinaennusteen mukaan työttömien työnhakijoiden määrä TE-palveluissa jatkaa laskuaan tasaisesti lähi-

vuosina. Pitkäaikaistyöttömyyden ennustetaan laskevan selvästi nopeammin kuin syksyn 2021 ennusteessa. Nuorisotyöttömyyden laskussa päästään vuonna 2024 ennusteen mukaan jo historiallisen alhaisiin lukemiin, eli matalammalle kuin kertaakaan 90-luvun laman jälkeen.

Lähde: Ely-keskus työllisyyskatsaus 9/2022 ja VM työmarkkinaennuste 25

Henkilöstö

HTV-arviot vuosille 2023–2025 koko kaupungin osalta esitetty alla. Henkilötyövuosien arvioidaan vähentyvän vuosittain. Alla esitetty myös arviot eläköityvistä vuoteen 2025 asti.

Henkilötyövuosi ennuste toimialoittain	2023	2024	2025
Yhteiset palvelut	25	25	24
Elinvoima	53	52	52
Hyvinvointi	340	323	321
Lupa- ja valvonta	13,3	13,3	13,3
Tekniikka	133	132	127
Yhteensä	564,3	545,3	537,3

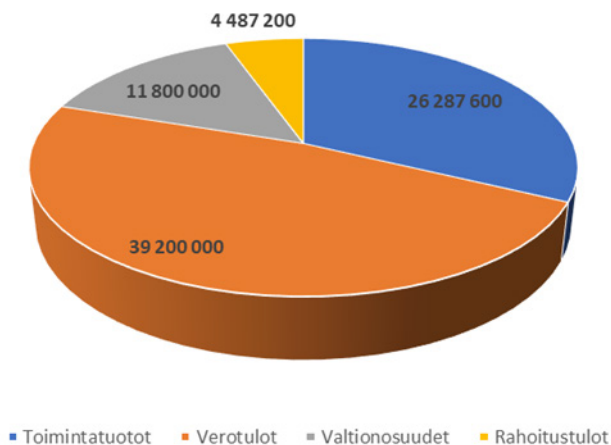
Eläke-ennuste toimialoittain	2021	2022	2023	2024	2025
Yhteiset palvelut	3	2	0	1	0
Elinvoima	2	2	2	2	2
Hyvinvointi	10	8	5	5	2
Lupa- ja valvonta	0	0	0	0	0
Tekniikka	6	4	2	4	6
Sote	11	19	-	-	-
Yhteensä	32	35	9	12	10

3. KÄYTTÖTALOUSOSA

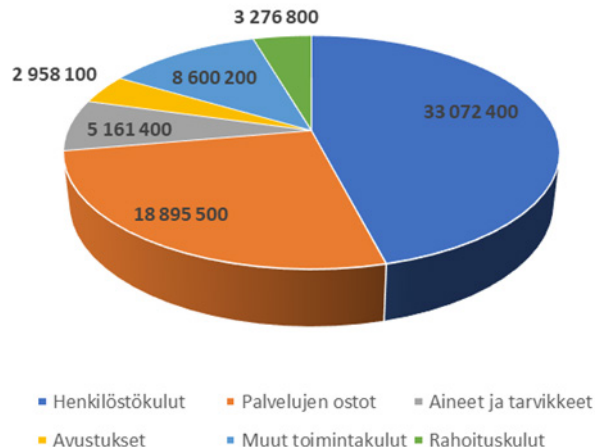
Alla oleviin tulot ja menot -kuvioihin on koottu yhteen tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta kaikki Heinolan kaupungin TA 2023 tulot ja menot. Kuviot kuvaavat rahan lähteitä ja rahan käyttöä. Kokonaistuloissa on esitetty rahan läh-

teinä toimintatuotot, rahoitustulot ja verotulot. Menoissa rahan käyttönä on esitetty toimintakulut kululajeittain sekä rahoituskulut.

Tulot TA 2023, yht. 81,8 milj.eur

Menot TA 2023, yht. 72,0 milj.eur

Yhteiset palvelut / Kaupunginhallituksen alainen toimiala

Sitova taso toimialan netto

Yhteiset palvelut / Kaupunginhallituksen toimiala	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Selite				1000e	1000e	1000e
TULOT	615 953	396 400	362 000	397	332	327
MENOT	-6 585 522	-6 980 600	-6 960 100	-6 940	-7 072	-6 902
NETTO	-5 952 071	-6 568 200	-6 583 100	-6 528	-6 725	-6 560

Tuloslaskelma, nettositovuus

Yhteiset palvelut / Kaupunginhallituksen toimiala	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Selite				1000e	1000e	1000e
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	316 246	107 900	0	0	0	0
Maksutuotot	-86	36 000	0	0	5	0
Tuet ja avustukset	294 461	250 000	361 000	396	326	326
Muut toimintatuotot	5 331	2 500	1 000	1	1	1
Toimintatuotot	615 953	396 400	362 000	397	332	327
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-2 616 800	-2 645 000	-2 554 800	-2 685	-2 745	-2 666
Palvelujen ostot	-3 589 205	-3 920 500	-4 042 000	-3 887	-3 952	-3 872
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-76 626	-67 500	-42 000	-42	-51	-42
Avustukset	-200	0	-15 000	-15	-15	-15
Vuokratulot	-294 458	-286 200	-247 800	-252	-250	-248
Muut toimintakulut	-8 233	-61 400	-58 500	-59	-59	-59
Toimintakulut	-6 585 522	-6 980 600	-6 960 100	-6 940	-7 072	-6 902
TOIMINTAKATE	-5 969 569	-6 584 200	-6 598 100	-6 543	-6 740	-6 575
Rahoitustuotot ja -kulut	17 498	16 000	15 000	15	15	15
VUOSIKATE	-5 952 071	-6 568 200	-6 583 100	-6 528	-6 725	-6 560
Poistot ja arvonalentumiset	-277 488	-763 200	-472 000	-647	-661	-536
TILIKAUDEN TULOS	-6 229 560	-7 331 400	-7 055 100	-7 175	-7 386	-7 096

Investoinnit

Yhteisten palveluiden investoinnit pohjautuvat pitkälti kaupunginhallituksen hyväksymään digitiekarttaan, mutta sisältävät myös perusinfraan panostuksia. Investointeihin on varattu määrärahaa mm. talous- ja hr-järjestelmien

uusintaan, tiedolla johtamisen kehittämisen järjestelmiin, verkkoinfran parantamiseen sekä digitointiin ja digitalisaation edistämiseen. Suurimmat panostukset ovat talous- ja hr-järjestelmiin sekä digitointiin ja sähköisen asioinnin kehittämiseen.

Yhteiset palvelut / Kaupunginhallituksen toimiala	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Investoinnit				1000e	1000e	1000e
MENOT	-286 277	-763 000	-810 000	-595	-200	-300
NETTO	-286 277	-763 000	-810 000	-595	-200	-300

Toiminnan kuvaus

Yhteisten palveluiden toimiala on suoraan kaupunginhallituksen alaisena. Toimialaa johtaa hallinto- ja kehitysjohtaja.

Yhteisten palveluiden toimiala muodostuu neljästä palvelualueesta:

- talouspalvelut
- henkilöstöpalvelut
- hallinnon tuen palvelut sekä
- tietohallinto- ja digipalvelut.

Palvelualueiden toiminnasta vastaa ko. palvelualueen palvelualuejohtaja. Toimialajohtaja vastaa kokonaisuudessaan mm. viestinnän johtamisesta sekä koko kaupunkia koskevista kehittämis- tai ohjaustehtävistä kuten esim. osallistuva budjetointi ja konserniohjaus. Toimialan määrärahavaraus sisältää virkaorganisaation lisäksi valtuuston ja kaupunginhallituksen, myös tarkastustoiminnot (tilintarkastus ja tarkastuslautakunta) ovat osa yhteisten palveluiden toimialan talousarviota.

Yhteisten palveluiden toimialan tehtävänä on tarjota keskitetysti talouspalveluiden, henkilöstöpalveluiden, digi- ja tietohallinto- ja viestintäpalveluiden sekä hallintopalveluiden tukipalveluja palvelualueiden johtamisen tueksi muille toimialoille.

Lisäksi tehtävänä on huolehtia tietyistä koko kaupunkia koskevista asiantuntijatehtävistä kuten luottamushenkilöhallinto, talous, konserniohjaus, työnantajatehtävät, tietohallinnon kokonaisuus, hankintojen koordinointi, digitalisaation kehittäminen, sisäisen valvonnan kehittäminen jne.

Tavoitteena on tuotettavien palveluiden avulla tukea, ohjata, koordinoida ja helpottaa arjen työtä, mutta huolehtia myös säädösten noudattamisesta keskitetysti.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Vuonna 2023 toteutuva hyvinvointialueuudistus vaikuttaa yhteisten palveluiden toimintaan mm. tehtävien, järjestelmien ja henkilöstöresurssien osalta. Henkilöstöstä hyvinvointialueelle siirtyy muutama henkilö, mutta sen lisäksi tehtäviä ja resursseja järjestellään muutoin uuden tilanteen vaatimalla tavalla myös

muutoksen mahdollisuus hyödyntäen. Toimintaympäristön muutoksista myös yleinen turvallisuustilanne ja talouden tilanne vaikuttavat toimialan toimintaan. Myös talous- ja henkilöstöpalveluiden palveluntuottajamuutosta valmistellaan v. 2023 aikana.

Valtuusto on hyväksynyt keväällä 2022 päivitetyn strategian ja vuoden 2023 tavoitteet pohjautuvat päivitetyn strategian päämääriin ja tavoitteisiin.

Toiminnan painopistealueet

Yhteisten palveluiden toiminnassa pyritään palveluiden kokonaisvaltaiseen kehittämiseen ja aktiiviseen vuoropuheluun toimialojen kanssa. Esimerkkeinä kehittämisestä ovat mm. digitalisaation hyödyntäminen sekä viestinnän ja osallisuuden kehittäminen.

Kehittämistyötä tehdään myös valtiovarainministeriön digitalisaation kannustusrahan turvin. Tavoitteena on ottaa käyttöön myös palvelusopimusneuvottelu toimialojen kanssa vuoropuhelun parantamiseksi.

Tavoitteena on edelleen kehittää talouspalveluiden toimintaa mm. järjestelmäuudistuksella vastaamaan nykypäivän tarpeita. Tämä on huomioitu talousarvioesityksessä.

Toiminnan ja sen kehittämisen painopisteet vuonna 2023 ovat normaalin tukipalvelujen tuottamisen lisäksi strategian mukaisia ja jatkuvat osin vuodelta 2022.

Tavoitteena on kehittää talous- ja hr-palveluita kokonaisuutena, kehittää tiedolla johtamista ja raportointia sekä työkykyjohtamista ja työhyvinvointia, panostaa osaamisen kehittämiseen ja jatkuvaan oppimiseen ja sen johtamiseen kehittää digitalisaatiota ja sähköistä arkistointia ja asiointia, panostaa hankintojen tukeen ja kehittää talouspalveluita vastaamaan organisaation tarpeisiin. Myös viestinnän kehittämiseen ja suunnitelmallisuuteen panostetaan edelleen.

Toiminnalliset tavoitteet

Vastuuhenkilö: hallinto- ja kehitysjohtaja

Strateginen päämäärä	Toimialan tavoite 2023
Hyvinvoinnin kasvu <ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointi lisääntyy Toimiva arki Hiilineutraali ja resurssiviisas Heinola 	<ul style="list-style-type: none"> Asiakaslähtöisten digitaalisten asiointipalveluiden kehittäminen. Digitukipalveluiden edistäminen.
Uudistuva työ ja asuminen <ul style="list-style-type: none"> Muuttovoiton vahvistaminen Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä Monipaikkainen Heinola 	<ul style="list-style-type: none"> Hybridityön mahdollisuuksien edistäminen. Viestinnän saavutettavuuden ja vaikuttavuuden parantaminen. Oppilaitos- ja opiskelijayhteistyön edistäminen
Vahva kaupunkiyhteisö <ul style="list-style-type: none"> Laadukas päätöksenteko Osallisuuden vahvistaminen Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen 	<ul style="list-style-type: none"> Valmisteluprosessin avoimuuden lisääminen. Osallistuvan budjetoinnin toteutus. Työkykyjohtamisen valmiuksien parantaminen. Työhyvinvointiin panostaminen (työhyvinvointikyselyn tulokset hyvällä tasolla)
Kestävä talous <ul style="list-style-type: none"> Velkamäärän vähentäminen Käyttötalouden tasapaino Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit 	<ul style="list-style-type: none"> Talousviestinnän ja raportointikäytäntöjen kehittäminen. Investointien suunnittelu- ja hallintamallin luominen

Riskienhallinta

Tunnistettu riski	Riskiarvo	Hallintakeino	Vastuu
Henkilöriskit (osaamispuutteet, avainhenkilöriskit, henkilöstön saatavuus)	Todennäköisyys: 1 Merkittävyys: 2 	Perehdyttäminen, osaamisen kehittäminen, varautumissuunnitelmat, rekrytointiviestintä	
Rahoitusriskit	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 1 	Lainasalkun suojaus mm. eri rahoitusmuotoja käyttämällä sekä kiinteillä koroilla.	
Tietoturva- ja tietosuojariskit	Todennäköisyys: 1 Merkittävyys: 1 	Digiturvan kehittäminen mm. hankkeen ja osaamisen kehittämisen avulla. Myös teknologisten välineiden kehittäminen.	
Palveluntuottajien toimintaan ja resursseihin liittyvät riskit.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 	Sopimusten seuranta, ehdot, aktiivinen ja säännönmukainen vuoropuhelu.	
Tietojärjestelmä- ja tietoverkkojen toimintaan liittyvät riskit.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 	Investointipanostukset järjestelmien kehittämiseen, osaamisen kehittäminen.	

Elinvoimalautakunnan toimiala

Sitova taso toimialan netto

TULOT	3 417 047	3 646 400	2 941 800	2 941	2 941	2 975
MENOT	-7 437 640	-8 489 000	-8 926 800	-9 082	-9 188	-9 190
NETTO	-4 018 379	-4 842 600	-5 985 000	-6 141	-6 247	-6 215

Tuloslaskelma, nettositovuus

Elinvoimalautakunnan toimiala	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Selite				1000e	1000e	1000e
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	262 897	330 100	207 300	209	209	209
Maksutuotot	408 216	603 900	636 500	637	637	637
Tuet ja avustukset	653 942	927 000	935 000	935	935	935
Vuokratuotot	604 301	580 000	663 000	660	660	694
Muut toimintatuotot	1 487 690	1 205 400	500 000	500	500	500
Toimintatuotot	3 417 047	3 646 400	2 941 800	2 941	2 941	2 975
Valmistus omaan käyttöön	2 548	0	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-3 056 765	-3 986 200	-4 369 100	-4 495	-4 596	-4 597
Palvelujen ostot	-1 220 997	-1 478 000	-1 561 600	-1 575	-1 580	-1 581
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-192 534	-174 300	-173 700	-178	-178	-178
Avustukset	-2 181 851	-2 024 500	-2 029 500	-2 031	-2 031	-2 031
Vuokrakulut	-746 783	-741 900	-712 100	-722	-722	-722
Muut toimintakulut	-38 711	-84 100	-80 800	-81	-81	-81
Toimintakulut	-7 437 640	-8 489 000	-8 926 800	-9 082	-9 188	-9 190
TOIMINTAKATE	-4 018 046	-4 842 600	-5 985 000	-6 141	-6 247	-6 215
Rahoitustuotot ja -kulut	-333	0	0	0	0	0
VUOSIKATE	-4 018 379	-4 842 600	-5 985 000	-6 141	-6 247	-6 215
Poistot ja arvonalentumiset	-434 382	-320 000	-82 000	-95	-79	-79
TILIKAUDEN TULOS	-4 452 761	-5 162 600	-6 067 000	-6 236	-6 326	-6 294

Toiminnan kuvaus

Elinvoimalautakunta vastaa elinvoimatoimialasta, joka palvelee koko kaupunkiyhteisöä ja kaupunkiorganisaation muita toimialoja tuottamalla sekä lakisääteisiä että vapaaehtoisia palveluja kaupungin elinvoiman edistämiseksi. Toimialan organisaatioon kuuluvat seuraavat palvelualueet: Elinkeinopalvelut, kaupunkisuunnittelu, kiinteistö- ja mittauspalvelut, kulttuuripalvelut ja työllisyyspalvelut.

Toimialajohtajan katsaus

Elinvoimapalveluiden keskeisiä muutoksia suunnittelukaudella ovat koko kaupunkiin vaikuttava sote-uudistus, elinvoimapalveluihin suoraan vaikuttava TE-palveluiden siirto ja sen valmistelu kunnille/kuntaryhmille vuodesta 2024 alkaen sekä maankäyttö- ja rakennuslain uudistus, joka elinvoimapalveluiden osalta vaikuttaa erityisesti kiinteistö- ja mittauspal-

veluihin ja kaupunkisuunnittelun toimintaan. Heinolan kaupunki on myös mukana Päijät-Hämeen kaupunkiseudun MAL-sopimuksessa ja Heinolan ilmastotiekartan kehittämiskohteet ovat yhteneviä Päijät-Hämeen ilmastotiekartan kanssa.

Suotuisaa muuttoliikettä Heinolaan pyritään edelleen vahvistamaan, missä keskeistä on kehittää ratkaisuja asumisen tarpeisiin ja saada uusia yrityksiä kaupunkiin. Yksityisten toimijoiden ja kaupungin yhteistyötä tapahtumamarkkinoinnissa on tavoite kasvattaa vuosien 2023–2026 aikana.

Yritysten toimintaa vaikeuttaa osaavan työvoiman saatavuusongelma ja samanaikaisesti sosiaalisena ja taloudellisena haasteena on korkea työttömyys. Työttömien työnhakijoiden määrä oli elokuussa 2022 Heinolassa 916 henkilöä, mikä on noin 12 % kaupungin työvoimasta.

Työllisyyden parantamiseksi tehdään konkreettista yhteistyötä yritysten, TE-toimiston, koulutuskeskus Salpauksen ja suunnittelukauden vuosina yhä enemmän myös korkeakoulujen kanssa.

Vierumäen urheiluopiston alue on kasvun vaiheessa, millä on myönteinen vaikutus koko Vierumäen alueen kehittämiseen. Alueen yritysten aktiivinen yhteistyö alueen kehittämisessä ja kaavoituksen suunnittelussa kaupungin kanssa jatkuu suunnittelukauden aikana.

Vuoden 2023 aikana yritys yhteistyön kehittämiseksi otetaan käyttöön asiakkuuksienhallintaohjelma, joka on osa kaupungin digitiekartan toteuttamista. Lisäksi elinvoimapalveluiden toiminnan ohjaamista ja vaikuttavuutta parannetaan hyödyntämällä entistä paremmin sekä nykyisistä tietojärjestelmistä että ulkoisista tietolähteistä saatavaa yritys-, väestö- ja paikallista tietoa.

Osaavan työvoiman saaminen ja osaajien pysyminen organisaatiossa on elinvoimapalveluiden riski, jota pyritään poistamaan selkeyttämällä vastuuta, tehtäviä ja toimintaa. Edellä mainituilla asioilla on suuri merkitys henkilöstön työhyvinvointiin.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Toimintaympäristö on muuttunut maailmanpoliittisen muutoksen vuoksi nopeasti vuoden 2022 aikana. Suomen talouden muutokset, mm. inflaation ja korkojen nousu, energiakriisi ja teollisuuden materiaali- ja komponenttisaatavuus vaikuttavat myös Heinolassa toimivien yritysten, yhteisöjen ja kotitalouksien toimintaan. Tällä on suora yhteys yritysten investointeihin, työllistämiseen ja yksityisten kotitalouksien ostovoimaan. Kaikki tämä vaikuttaa suoraan Heinolan kaupungin elinvoimaan.

Energian korkea hinta ja tarve parantaa kotimaista huoltovarmuutta vaikuttavat paikallisten energiaratkaisujen edistämiseen, joilla samalla siirrytään ekologiseen energiatuotantoon valtakunnallisten ilmastolinjausten mukaisesti.

Keskeistä on, että kaupunki, yritykset ja yhteisöt hakevat yhdessä ratkaisuja, miten talouden taantumasta päästään eteenpäin. Siksi Heinolassa aloitettu ekosysteemyö eri toimijoiden

yhteistyön parantamiseksi, on oleellinen osa elinvoimatyötä.

Toiminnan painopistealueet

Toiminnan painopistealueet toimialalla.

Toiminnan painopistealueet ovat elinvoimatoimialalla seuraavat:

- Tehtävien, vastuiden ja keskeisten toimintatapojen selkeyttäminen organisaation palvelualueilla.
- Elinvoiman palveluiden selkeyttäminen ja muotoilu.
- Yhteistyön rakentaminen sekä paikallisten että maakunnallisten toimijoiden välillä - ekosysteemyö.
- Kaupunkimarkkinoinnin systematisointi ja tuloksellisuuden parantaminen yritys- ja asukaskohderyhmittäin.
- Ilmastotiekartan kehittämiskohteiden edistäminen elinvoimapalveluiden näkökulmasta.

Toiminnalliset tavoitteet

Vastuuhenkilö: elinvoimajohtaja

Strateginen päämäärä	Toimialan tavoite 2023
Hyvinvoinnin kasvu <ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointi lisääntyy Toimiva arki Hiilineutraali ja resurssiviisas Heinola 	<p>Uudistetaan monialaisen yhteistyön käytäntöjä aktivointiasteen nostamiseksi.</p> <p>Etsitään keinoja yksityisten ja julkisten toimijoiden kanssa työpaikkaliikenteen parantamiseksi Heinolasta ja Heinolaan.</p> <p>Saadaan käytäntöön HIT - Heinolan ilmastotiekartan keskeisiä kehittämiskohteita.</p>
Uudistuva työ ja asuminen <ul style="list-style-type: none"> Muuttovoiton vahvistaminen Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä Monipaikkainen Heinola 	<p>Asumisen tarjontaa lisätään tonttimyntien avulla ja vapaa-ajanasuntojen muuttamisella vakituisiksi asunnoiksi siellä, missä se on infrastruktuurin kannalta mahdollista.</p> <p>Käynnistetään yhteistyöhankkeita yritysten, korkeakoulujen ja oppilaitosten kanssa yritystoiminnan kehittämiseksi ja työvoiman saamiseksi yrityksiin.</p>
Vahva kaupunkiyhteisö <ul style="list-style-type: none"> Laadukas päätöksenteko Osallisuuden vahvistaminen Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen 	<p>Kehitetään kaupunkia yhdessä asukkaiden, yrittäjien, yritysten ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa kyselyitä, työpajatyöskentelyä, seminaareja ja muita tapahtumia apuna käyttäen. Samalla rakennetaan Heinolan ekosysteemiä.</p> <p>Työhyvinvointiin panostaminen (työhyvinvointikyselyn tulokset hyvällä tasolla)</p>
Kestävä talous <ul style="list-style-type: none"> Velkamäärän vähentäminen Käyttötalouden tasapaino Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit 	<p>Kiinteistöjen uusiokäyttö etenee.</p> <p>Tonttimyynnin käytännöt ja prosessi uudistetaan.</p>

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut (koko toimiala)

Tunnusluku	Toteutuma 2021	Ennuste 2022	Tavoite 2023
TKI-hankkeiden määrä yritysten ja korkeakoulujen kanssa.			4 kpl
Työllisyyspalveluiden yrityskumppaneiden määrä			5 kpl
Myytyjen tonttien määrä			tonttimäärä
Vapaa-ajanasuntojen muuttaminen vakituisiksi asunnoiksi.			asuntojen määrä
Nettomuutto			asukasmäärä

Riskienhallinta

Riskin merkittävyys (1 erittäin merkittävä, -3 vähäinen)

Riskin todennäköisyys (1 erittäin todennäköinen -3 vähäinen)

Tunnistettu riski	Riskiarvo	Hallintakeino	Vastuu
Osaavan työvoiman saatavuus ja pysyminen organisaatiossa.	Todennäköisyys: 1 Merkittävyys: 1 	Työhyvinvoinnin parantaminen tehtäviä, vastuita ja toimintaa selkeyttämällä.	Elinvoimajohtaja

Hyvinvointilautakunnan toimiala

Sitova taso toimialan netto

Hyvinvointilautakunnan toimiala	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Selite				1000e	1000e	1000e
TULOT	2 757 803	2 683 600	2 991 100	2 595	2 595	2 595
MENOT	-31 054 016	-31 261 300	-32 506 500	-31 839	-32 086	-31 947
NETTO	-28 296 312	-28 577 700	-29 515 400	-29 244	-29 491	-29 352

Tuloslaskelma, nettositovuus

Hyvinvointilautakunnan toimiala	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Selite				1000e	1000e	1000e
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	645 948	827 300	827 000	828	828	828
Maksutuotot	921 263	947 400	896 000	856	856	856
Tuet ja avustukset	1 082 045	808 100	1 173 400	817	817	817
Vuokratuotot	53 158	90 200	84 700	84	84	84
Muut toimintatuotot	55 389	10 600	10 000	10	10	10
Toimintatuotot	2 757 803	2 683 600	2 991 100	2 595	2 595	2 595
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-18 710 451	-18 300 300	-19 023 600	-18 710	-18 920	-18 788
Palvelujen ostot	-4 942 597	-5 358 100	-5 666 000	-5 583	-5 531	-5 540
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-708 932	-678 600	-893 400	-774	-767	-725
Avustukset	-848 313	-882 400	-806 700	-786	-786	-786
Vuokrakulut	-5 812 982	-6 022 500	-6 097 800	-5 967	-6 063	-6 089
Muut toimintakulut	-30 741	-19 400	-19 000	-19	-19	-19
Toimintakulut	-31 054 016	-31 261 300	-32 506 500	-31 839	-32 086	-31 947
TOIMINTAKATE	-28 296 213	-28 577 700	-29 515 400	-29 244	-29 491	-29 352
Rahoitustuotot ja -kulut	-99	0	0	0	0	0
VUOSIKATE	-28 296 312	-28 577 700	-29 515 400	-29 244	-29 491	-29 352
Poistot ja arvonalentumiset	-407 299	-555 000	-729 000	-696	-567	-367
TILIKAUDEN TULOS	-28 703 611	-29 132 700	-30 244 400	-29 940	-30 058	-29 719

Toiminnan kuvaus

Hyvinvointipalveluiden kokonaistavoitteena on asukkaiden hyvinvointi ja kaupungin elinvoimaisuuden kehittyminen.

Hyvinvointipalveluiden toimiala vastaa kaupungin varhaiskasvatuspalveluiden, opetus- ja koulutuspalveluiden, nuoriso-, kirjasto- ja liikuntapalveluiden sekä museotoiminnan järjestämisestä. Hyvinvointipalvelut vastaavat kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä sekä maahanmuuttajien kotouttamisesta ja heille järjestettävien palveluiden

yhteensovittamisesta. Toimiala vastaa myös ennaltaehkäisevän päihdetyön tehtävistä.

Toimiala rakentuu varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen, virikkeellisen elämän sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelualueista. Luottamushenkilöhallintoon kuuluvat hyvinvointilautakunta ja sen liikuntajaosto.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelualue

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelualueen kaikki toiminta toteuttaa entistä vahvemmin kunnille annettua hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävää hyvinvointisuunnitelman 2021–2025 mukaisesti. Palvelualueen toiminta koostuu hyte-työn organisoinnista yhdessä poikkihallinnollisen hyvinvointityöryhmän kanssa, tuesta ennakoivaikutusten arvioinneille, lakisääteisen ehkäisevän päihdetyön toteutuksesta (neljän tuulen ilmiöiden kokonaisuudessa) sekä lapsiperheille, maahanmuuttajille ja ikäihmisille kohdennetusta sujuvan arjen tuesta. Palvelualueelle kuuluu lisäksi talousvastuu hyvinvointipalveluiden hallinnon, hyvinvointilautakunnan, vaikuttamistomielinten (vanhus- ja vammaisneuvostot sekä lapsiperheraati) ja järjestöavustusten osalta.

Opetus- ja koulutuksen palvelualue

Opetus- ja koulutuspalvelut vastaa perus- ja lukiokoulutuksen sekä musiikkiopetuksen järjestämisestä. Sen tehtäviin kuuluvat myös Heinolassa tapahtuvan 2. asteen koulutuksen yhteistyön (Heinolan lukio, Koulutuskeskus Salpaus, Suomen urheiluopisto) edistäminen sekä Heinolassa annettavan ammatillisen koulutuksen edunvalvonta.

Koulutus järjestetään omana palveluna lukuun ottamatta vaativaa erityistä tukea tarvitsevien perusopetuksen oppilaiden opetusta. Oppilashuollon asiantuntijapalvelut järjestetään Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen -palvelualueen toimesta. Oppilasruokailu, kiinteistöjen hoito, siivous sekä vahtimestaripalvelut ostetaan sisäisenä palveluna kaupungin teknisestä toimesta.

Varhaiskasvatuksen palvelualue

Varhaiskasvatuslaissa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista opetuksen, kasvatuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Kunnallinen varhaiskasvatus sisältää seuraavat muodot: päiväkotitoiminta, esiopetus, perhepäivähoito ja avoin varhaiskasvatustoiminta. Heinolassa on viisi varhaiskasvatusaluetta. Lasten huoltajilla on mahdollisuus

valita kunnallisen varhaiskasvatuspaikan vaihtoehtona lasten kotihoidon tuki tai yksityisen hoidon tuki, jolloin lapsen hoitaja on kunnan hyväksymä yksityinen palveluntuottaja, jonka toimintaa kunta valvoo.

Virikkeellinen elämä palvelualue

Virikkeellinen elämä palvelualue muodostuu kirjasto-, liikunta-, museo ja nuorisopalveluista:

Kirjastopalvelut ovat lakisääteinen peruspalvelu. Kirjaston tulee tarjota monipuolinen ja uudistuva kokoelma sekä tilat kuntalaisten käyttöön, opastaa ja ylläpitää erityisesti lasten monipuolista lukutaitoa. Kirjasto sijaitsee Kauppakadulla. Kirjastoauto palvelee kouluja ja päiväkoteja sekä maantieteellisesti koko Heinolan aluetta.

Museopalvelut tallentavat, tutkivat ja esittävät paikallista historiaa ja kulttuuria, joiden pohjalta toteutetaan kulttuuriperintökasvatusta ja elämyksiä museon eri kohderyhmille. Heinolassa on kolme museokohdetta: Heinolan kaupungin museo, Heinolan taidemuseo ja Lääninkivalteri Aschanin talo. Museotoiminta pohjautuu laajaan esinekokoelmaan, joka käsittää sekä kulttuurihistoriallista esineistöä että taideteoksia.

Liikuntapalvelut luovat edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen. Liikuntapalveluiden tehtävänä on myös tukea kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta sekä ylläpitää liikuntapaikkoja. Liikuntapaikkojen kunnossapito on ostettu teknisen toimelta. Liikuntapalvelut tuottavat kuntalaisille matalan kynnyksen ryhmätoimintaa: eläkeläisten ja soveltavan liikunnan ryhmätoimintaa, KKI-liikuntapalveluita työttömille ja yrityksille sekä harrastamisen Suomen mallin koordinoimista. Liikuntapalveluiden ylläpitämät liikuntatilat ja -paikat ovat uimahalli, jäähalli, Kirkonkylän liikuntahalli, urheilupuisto, kaupunginosakentät, ulkoilureitit sekä uimarannat.

Nuorisopalvelujen tehtävänä on, paikalliset olosuhteet huomioon ottaen, luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tuemalla nuorten kansalaistoimintaa. Nuoriso-

palvelut vastaavat perusnuorisotyöstä, etsivästä nuorisotyöstä sekä koulunuorisotyöstä. Lisäksi nuorisopalvelut ylläpitävät bändikämppejä ja skeittihallia sekä järjestävät hanketoimintaa.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelualue

Opiskeluhoitopalvelut (koulupsykologit ja -kuraattorit) siirtyvät palvelualueelta hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Heinolan kaupungin vastuulle jäävän hyte-työn toimintaa ja resurssointia uudistetaan. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ kohdennetaan eri ikäryhmille arjen sujuvuutta edistävän tuen avulla valtuuston hyväksymän hyvinvointisuunnitelman 2021–2025 mukaisesti. Heinolan hyvinvointisuunnitelma sisältää mm. lasten ja nuorten sekä ikäihmisten maakunnallisten hyvinvointisuunnitelmien tavoitteita ja niiden kautta maakunnalliset hyte-kärkien painopisteet. Vanhuspalvelulain 5 § mukaan kunnan on edelleen, hyvinvointialueuudistuksen jälkeenkin, laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi. Tässä yhdyspintatyö hyvinvointialueen kanssa on tärkeä. Hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteutumista ikäihmisten osalta tullaan arvioimaan neljännesvuosittain yhdessä vanhusneuvoston ja paikallisen työryhmän kanssa. Hyvinvoinnin raportointi tapahtuu hyvinvointikertomuksina, suppeasti tilinpäätöksen yhteydessä ja laajasti valtuustokauden päättyessä.

Perhekoordinaattori ja perhekoutsi panostavat perheiden varhaiseen tukeen erityisesti varhaiskasvatus- ja alakouluiässä. Ikääntyvän väestön hyvinvointityö esitetään organisoitavaksi ohjaajan resurssilla. Maahanmuuttajien kotouttamisesta vastaa kolmen kunnan yhteinen maahanmuuttokoordinaattori (1/3) ja esitettävä kotouttamisohjaaja. Maahanmuuttajien kotouttamista koskeva lainsäädäntö on valmisteilla (kolme erillistä lakia, joista kaksi on tulossa voimaan jo vuonna 2023). Hyvinvointialueuudistus tuo kunnille lisävastuuta ja -tehtäviä.

Opetus- ja koulutuksen palvelualue

Perusopetuksen kouluja on viisi, yksi lukio ja musiikkiopisto. Perusopetuksen oppilasmäärä on noin 1350, lukion noin 200 ja musiikkiopiston opiskelijoita on noin 360. Perusopetuksessa oppilasmäärä laskee 2022 vuodesta noin 40 oppilaalla. Kailas-talon käyttöönotto tapahtuu 1.3.2023. Kirkonkylän koulu lähtee rakennushankkeen ajaksi väistöön 1.3.2023 Tommola-taloon.

Varhaiskasvatuksen palvelualue

Kirkonkylän koululla toimiva esiopetus siirtyy rakennushankkeen ajaksi väistöön Tommola-talon yläkertaan 1.3.2023 alkaen. Kailas-talon käyttöönotto tapahtuu varhaiskasvatuksen osalta siten, että esiopetus siirtyy uusiin tiloihin 1.3.2023 alkaen ja päiväkotit 1.8.2023 alkaen. Jyrängön alueen varhaiskasvatuspalvelut esitetään järjestettäväksi 1.8.2023 lukien ensisijaisesti Elämänkaaritalossa sekä alueen perhepäivähoitajilla, jolloin Jyrängön päiväkotikiinteistöstä luovutetaan. (Kiinteistö on rakennettu 1970-luvulla). Rainion päiväkodista luovutetaan 1.8.2024 jolloin Rainion varhaiskasvatuspalvelut järjestettäisiin ensisijaisesti Kailaan päiväkodissa.

Virikkeellinen elämä palvelualue

Kirjaston remontin tavoitteena on saada Heinolaan ajanmukaiset ja viihtyisät kirjastotilat, joissa on mahdollisuudet kohtaamisiin, osallistumiseen, opiskeluun, työskentelyyn ja ajanviettoon. Päämääränä on luoda nykyaikaisen kirjaston toimintaa tukevat, monipuoliset ja joustavat tapahtuma-, kokoontumis- ja harrastetilat sekä rauhalliset työskentelytilat. Muutokset toteutetaan nykyisiä kirjastotiloja muuntamalla ja tarvittavat lisätilat saneeraamalla.

Toiminnan painopistealueet

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelualue

- Sujuvan arjen tuki asukkaille. Erityisesti ikääntyvän väestön hyvinvoinnin edistäminen.
- Toimivien yhteistyökäytänteiden luominen matalan kynnyksen palveluiden kesken kaupungin sisällä.
- Kuntien tehtäväksi jäävän toiminnan rakentuminen yhdyspinnaksi hyvinvointialueen palveluiden kanssa.
- Hyvinvointisuunnitelman 2021–2025 tavoitteiden toteuttaminen.

Opetus- ja koulutuksen palvelualue

Ennakoiva lapsen ja nuoren oppimisen sekä kasvun tukeminen

- Kouluvalmentaja - toimintamallin kehittäminen ja jatkumisen varmistaminen Lyseonmäen koululla.
- Koulupudokkaiden ja syrjäytymisvaarassa olevien nuorten pienryhmän toiminnan vakinaistaminen Lyseonmäen koululla.

Oheispalvelujen kehittäminen

- Koulukuljetuspalvelun edelleen kehittäminen.
- Henkilökohtaiset kannettavien laajeneminen myös 5.lk:lle.

Varhaiskasvatuksen palvelualue

Varhaiskasvatuslakiin lisättiin 1.8.2022 kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin tuki. Kolmitasoisien tuen prosessien jalkauttaminen ja kehittäminen jatkuu vuoteen 2025 asti. Pedagogiikan sekä toiminnan rakenteiden kehittäminen uudistuneessa toimintaympäristöissä.

Virikkeellinen elämä palvelualue

Kävelyn, pyöräilyn ja luontoliikunnan edistäminen. Ajanmukaisten tilojen suunnittelu kirjastolle ja taidemuseolle. Muuttuvan ja lisääntyvän vapaa-ajan tarpeisiin vastaaminen.

Investoinnit

Kailas-talon valmistuessa Kailaan koulun opetuksessa tarvittava välineistö, varhaiskasvatuksen osalta Kailas-talon valmistuessa Kailaan päiväkodin toiminnassa tarvittava välineistö. Lisäksi investointeihin sisältyy kirjaston aikuisenosaston uudistaminen vastaamaan nykyajan tarpeita.

Hyvinvointilautakunnan toimiala	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
Investoinnit						
MENOT	-88 955	-140 000	-319 000	-49	-40	0
NETTO	-88 955	-140 000	-319 000	-49	-40	0

Toiminnalliset tavoitteet

Vastuhenkilö: hyvinvointijohtaja

Strateginen päämäärä	Toimialan tavoite 2023
Hyvinvoinnin kasvu <ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointi lisääntyy Toimiva arki Hiilineutraali ja resurssiviisas Heinola 	YHDYSPINTAPROSESSIN RAKENTAMINEN HYVINVOINTIALUEEN KANSSA
Uudistuva työ ja asuminen <ul style="list-style-type: none"> Muuttovoiton vahvistaminen Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä Monipaikkainen Heinola 	VAHVISTUNUT MARKKINOINTI JA VIESTINTÄ <ul style="list-style-type: none"> - monikanavainen ja kohdennettu viestintä - mobiiliversioiden hyödyntäminen - yhteistyö kaupungin kaikkien toimijoiden kanssa
Vahva kaupunkiyhteisö <ul style="list-style-type: none"> Laadukas päätöksenteko Osallisuuden vahvistaminen Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen 	OSALLISUUDEN VAHVISTAMINEN: <ul style="list-style-type: none"> - Yhteisöllisyyden vahvistaminen koronavuosien jälkeen TIEDOLLA JOHTAMINEN: <ul style="list-style-type: none"> - Kasvun ja kehityksen ohjauksen koordinaatio varhaiskasvatuksesta 2.asteelle TYÖHYVINVOINTIIN PANOSTAMINEN (työhyvinvointikyselyn tulokset hyvällä tasolla)
Kestävä talous <ul style="list-style-type: none"> Velkamäärän vähentäminen Käyttötalouden tasapaino Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit 	KÄYTTÖTALOUDEEN TASAPAINO: <ul style="list-style-type: none"> - toiminta suunnitellaan lapsi/oppilas/asiakasmäärän mukaisesti

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluku	Toteutuma 2021	Ennuste 2022	Tavoite 2023
HYTE-kerroin €/ asukas (Sotkanet)	19,5 €	19,5 €	20,0 €
Varhaiskasvatus €/asukas	404	419,65€	439 €
€/lapsi (Heinolan kaikki alle kouluikäiset)	10 231	11 245,71 €	12 169 €
Perusopetus €/asukas	722	708 €	740 €
€/oppilas	9564	9 630 €	10 052 €
Lukiokoulutus €/asukas	119	122 €	123 €
€/opiskelija	11206	10 463 €	11 325 €
Musiikkiopisto €/asukas	30	31,87 €	32 €
€/opiskelija	1223	1 366 €	1066 €
€/opetustunti	59	64,41 €	61,09 €
Peruskoulun suorittaneiden osuus/% 9. luokkalaisista	99	100 %	100 %
Virikkeellinen elämä nettokustannukset €/asukas	218	215 €	232 €
Virikkeellisen elämän (kirjasto, liikunta, nuoriso ja museo) omatoimiseen ja ryhmätoimintaan osallistuneet	264 883	380 000	310 000
Kirjaston fyysiset käynnit / asukasluku	7	8	8
Kirjaston kokonaislainaus / asukasluku	13	12	12
Ulkopuolinen rahoitus/€			
• Varhaiskasvatuspalv.	• 276 362	• 318 482	• 493 000
• opetus- ja koulutuspalv.	• 491 732	• 450 000	• 430 000
• virikkeellinen elämä	• 218 018	• 156 100	• 160 000

Riskienhallinta

Tunnistettu riski	Riskiarvo	Hallintakeino	Vastuu
Varhaiskasvatuksen toimipisteiden ja koulujen palveluverkkoa ei sopeuteta.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 1 ■	Vahva, ajantasainen keskustelu ja vuorovaikutus päättäjien kanssa.	Hyvinvointijohtaja, Koulutusjohtaja, Varhaiskasvatusjohtaja
HVA-uudistus vaikuttaa paikallisiin palveluihin (oppilas- ja opiskeluhoito, ikääntyneiden hyte-palvelut jne)	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 1 ■	HVA- yhdyspintaprosessien rakentuminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.	Hyvinvointipäällikkö, Hyvinvointijohtaja
Henkilöstön saatavuus	Todennäköisyys: 1 Merkittävyys: 1 ■	Koulutusyhteistyö mm. LAB:in ja muiden korkeakoulujen ja yliopistojen kanssa, mahdollisuus oppisopimuskoulutukseen, työnantajamaineen ylläpitäminen, hyvä esihenkilötyö	Hyvinvointijohtaja, Koulutusjohtaja, Varhaiskasvatusjohtaja, Hyvinvointipäällikkö, Palvelualuejohtaja
Hankkeiden maksimaalinen hyöty jää saavuttamatta.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 1 ■	Hankkeista vastaavien henkilöiden kuormittumisen estäminen. Talouden seurantaan saatu riittävä tuki ja järjestelmien toimivuus.	Talousjohtaja , Hyvinvointijohtaja

Riskin merkittävyys (1 erittäin merkittävä, -3 vähäinen), Riskin todennäköisyys (1 erittäin todennäköinen -3 vähäinen)

Teknisen lautakunnan toimiala

Sitova taso toimialan netto

Teknisen lautakunnan toimiala	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Selite				1000e	1000e	1000e
TULOT	23 443 666	22 838 400	18 511 700	18 153	18 326	18 365
MENOT	-24 221 723	-24 720 400	-18 993 800	-17 442	-18 103	-17 960
NETTO	-51 786	-604 200	-220 800	938	450	632

Tuloslaskelma, nettositovuus

Teknisen lautakunnan toimiala	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Selite				1000e	1000e	1000e
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	10 161 976	10 730 600	8 922 700	8 831	8 904	8 918
Maksutuotot	20 231	700	0	0	0	0
Tuet ja avustukset	803 587	0	206 100	130	130	130
Vuokratuotot	12 185 701	12 103 200	9 380 500	9 190	9 290	9 315
Muut toimintatuotot	272 172	3 900	2 400	2	2	2
Toimintatuotot	23 443 666	22 838 400	18 511 700	18 153	18 326	18 365
Valmistus omaan käyttöön	1 367 151	1 913 000	897 500	863	863	863
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-7 978 648	-8 104 100	-6 342 600	-6 343	-6 523	-6 380
Palvelujen ostot	-8 612 717	-8 860 600	-7 161 900	-5 889	-5 923	-5 919
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 607 386	-4 899 800	-4 036 800	-3 863	-3 909	-3 915
Avustukset	-6 087	-6 300	-106 400	-106	-106	-106
Vuokrakulut	-2 939 810	-2 782 400	-1 280 000	-1 178	-1 579	-1 577
Muut toimintakulut	-77 076	-67 200	-66 100	-63	-63	-63
Toimintakulut	-24 221 723	-24 720 400	-18 993 800	-17 442	-18 103	-17 960
TOIMINTAKATE	589 094	31 000	415 400	1 574	1 086	1 268
Rahoitustuotot ja -kulut	-640 880	-635 200	-636 200	-636	-636	-636
VUOSIKATE	-51 786	-604 200	-220 800	938	450	632
Poistot ja arvonalentumiset	-9 162 971	-8 413 000	-9 255 000	-8 187	-8 418	-8 309
TILIKAUDEN TULOS	-9 214 757	-9 017 200	-9 475 800	-7 249	-7 968	-7 677

Investoinnit

Toimialan investointien taso säilyy poikkeuksellisen korkeana vuonna 2023. Pääosa investointimenoista muodostuu palveluverkkopäätösten mukaisista koulu- ja päiväkotikohteista. Kirkonkylän koulun hankesuunnittelu on valmistumassa, ja toteutus ajoittuu vuosille 2023–2024. Hankesuunnitelman hyväksymisvaiheen yhteydessä päätetään hankkeen rahoitusvaihtoehdoista. Koulun toteutus on linjattu puurakenteiseksi.

Tilakeskuksen investointitaso laskee huomattavasti ja tilakeskus valmistautuu kaupungin rakennuskannan ylläpitoon. Kuntatekniikan investoinneissa painottuvat vuonna 2023 katujen ja vesihuollon rakentaminen sekä vesihuollossa pohjavedenoton kehittäminen, vesilaitoksen digitalisoinnin lisääminen sekä vesilaitoksen korjausvelan selvittäminen.

Jatkuviin perusluonteisiin investointimenoihin kuuluvat mm. asfaltointikohteet, katuvalaistus, routavaurioiden korjaus sekä pumppaamoiden ja vesihuoltoverkoston saneeraus. Kuntatekniikan investointisuunnitelmassa on huomioitu koko taloussuunnittelukauden tavoite edistää kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita ja kaupunkiympäristön esteettömyyttä.

Liikenteen ja kaupunkiympäristön suunnittelussa priorisoidaan kestävät liikkumismuodot ja hyvinvointi. Investoinneilla toteutetaan kaupungin hyvinvointityön (Hyte) ja Hinku-sitoumuksen sekä seudullisen liikennejärjestelmäsuunnitelman ja MAL-sopimuksen tavoitteita.

VESIHUOLTO	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Investoinnit				1000e	1000e	1000e
MENOT	-931 280	-1 690 000	-2 220 000	-1 230	-1 230	-1 230
NETTO	-931 280	-1 690 000	-2 220 000	-1 230	-1 230	-1 230

Kävelyn ja pyöräilyn olos.keh.	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Investoinnit				1000e	1000e	1000e
MENOT	-132 674	-1 900 000	-1 000 000	-1 000	0	0
NETTO	-132 674	-1 900 000	-1 000 000	-1 000	0	0

Keskustan kehittäminen	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Investoinnit				1000e	1000e	1000e
MENOT	-181 380	-500 000	-1 200 000	0	0	0
NETTO	-181 380	-500 000	-1 200 000	0	0	0

Mustikkahaan katu	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Investoinnit				1000e	1000e	1000e
MENOT	0	-150 000	-1 000 000	-1 000	-850	0
NETTO	0	-150 000	-1 000 000	-1 000	-850	0

Ala-Musterin vedenott. korjaus	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Investoinnit				1000e	1000e	1000e
MENOT	-765 608	-2 500 000	-600 000	0	0	0
NETTO	-765 608	-2 500 000	-600 000	0	0	0

TEKNIikka	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Investoinnit				1000e	1000e	1000e
TULOT	735 661	0	0	0	0	0
MENOT	-19 482 536	-19 724 000	-4 953 000	-6 500	-3 710	-5 020
NETTO	-18 746 876	-19 724 000	-4 953 000	-6 500	-3 710	-5 020

TEKNIikka YHTEENSÄ	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Investoinnit				1000e	1000e	1000e
TULOT	735 661	0	0	0	0	0
MENOT	-22 424 758	-26 464 000	-10 973 000	-9 730	-5 790	-6 250
NETTO	-21 689 097	-26 464 000	-10 973 000	-9 730	-5 790	-6 250

Tekniikkatoimiala palvelee koko kaupunkiyhteisöä ja kaupunkiorganisaation muita toimialoja tuottamalla toimivan ja viihtyisän kaupungin edellyttämiä yhdyskuntateknisiä palveluita sekä toimitila-, ruoka- ja siivouspalveluita. Toimialan organisaatioon kuuluu kolme palvelualueita: kuntatekniikka, tilakeskus sekä ruoka- ja siivouspalvelut.

Toimialajohtajan katsaus

Vuotta 2023 ohjaavat edelleen kouluinvestointihankkeet ja ilmastotavoitteet, mutta myös energiatehokkuus. Palveluverkkopäätösten mukaisia kouluhankkeita valmistellaan kirkonkylän koulun rakentamisen suunnittelulla. Kirkonkylän koulun ja päiväkodin hankesuunnitelman valmistelut etenevät valtuuston linjapäätösten mukaisesti.

Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita ja kaupunkiympäristön esteettömyyttä edistetään kaupungin hyvinvointityön, hiilineutraaliuussitoumuksen (Hinku-kunta) sekä uuden Lahden seudun MAL-sopimuksen tavoitteiden mukaisesti. Silta-kadun ja Laaksokadun saneeraus valmistuu ja Kaivokadun uudistussuunnitelmat käynnistyvät. Kaupungin vetovoimaa ja asukkaiden hyvinvointia edistetään toteuttamalla kehittämishankkeita (esimerkiksi Isiäisen vesistökuunnostus).

Vesihuollon varmuutta parannetaan ja korjausvelan poistamista valmistellaan muun muassa luokittelemalla investointikohteita analyttisemmin sekä priorisoimalla investointeja luokittelun perusteella. Vesihuollon maksuja korotetaan vuoden alusta.

Kaupungin energiatehokkuutta edistetään mm. Hinku-tavoitteiden mukaisesti. Hulevesien hallintaan kiinnitetään huomiota insinööriyöstä saatujen kehittämissuositusten avulla. Muita kehittämisen painopisteitä ovat paikkatiedon parempi hyödyntäminen ja asiakaslähtöisen toimintakulttuurin edistäminen.

Ilmastotyötä ja energiatehokkuutta edistetään infrastruktuurin tiedonhallintajärjestelmien laajentamisella ja automatisaatiolla sekä toimialojen yhteistyöllä ja viestintää tehostamalla.

Hyvinvointialueuudistuksessa siirtyy erityisesti ruoka- ja siivouspalvelujen henkilöstöä (34 hlöä) ja tilakeskuksen henkilöstövaikutukset ja -kohdistukset ovat edelleen selvitysvaihees-

sa kaupungin jo myymien tai myyntiin tulevien kiinteistöjen takia.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Tekniikkatoimialan tavoitteiden toteuttaminen edellyttää digitiekartan toimien toteuttamista, kuten tiedolla johtamisen lisäämistä ja sähköisiä palveluja, jotta asukkaiden ja asiakkaiden tarpeisiin pystytään vastaamaan. Esimerkiksi energia- ja ilmastokysymykset vaikuttavat toimialan hankintoihin ja palveluihin.

Toiminnan painopistealueet toimialalla (KEVA-kyselystä ja kehityskeskusteluista)

- Arjen toimivuus, resurssien riittävyys ja sujuvien palveluprosessien varmistaminen
- Viestinnän ja vuorovaikutuksen lisäämistä asiakastarpeiden mukaisesti
- Opiskelija- ja hankeyhteistyön hyödyntämistä sekä uuden osaamisen arki-soveltamista.

Toiminnan painopistealueet palvelualueilla (KEVA-kyselystä ja kehityskeskusteluista)

Kuntatekniikka:

- Esihenkilötyö
- Palautteen antaminen
- Strategian saaminen ymmärrettäväksi oman työn kannalta.

Ruoka- ja siivouspalvelut:

- Asiakaspalaute
- Palauteen antaminen henkilöstölle
- Henkilöstön osallistaminen toiminnan kehittämiseen.

Tilakeskus:

- Asiakaspalautteen kerääminen ja käsittely
- Johtamisen avoimuus esihenkilötyössä
- Oman työn vaikutukset strategian toteuttamisessa.

Toiminnalliset tavoitteet

Vastuhenkilö: teknisen toimen johtaja

Valtuusto on hyväksynyt alla olevat tavoitteet toimialan valtuuston sitovuustason tavoitteiksi. Tavoitteet on johdettu strategiasta.

Strateginen päämäärä	Toimialan tavoite 2023
Hyvinvoinnin kasvu <ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointi lisääntyy Toimiva arki Hiilineutraali ja resurssiviisas Heinola 	<ul style="list-style-type: none"> Edistetään esteettömyyttä Pidetään hyvänä puistojen ja liikuntapaikkojen asiakas-tyytyväisyyttä Tuetaan Hyvinvointiohjelman mukaisia tavoitteita Toteutetaan sekä edistetään uusituvan energian järjestelmiä (esim. aurinkosähkö- ja maalämpöjärjestelmiä)
Uudistuva työ ja asuminen <ul style="list-style-type: none"> Muuttovoiton vahvistaminen Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä Monipaikkainen Heinola 	<ul style="list-style-type: none"> Lisätään houkuttelevuutta ja elinvoimaa kaupunkiympäristö- ja liikenneverkkoinvestoinneilla Tuotetaan toimivia ja arkea tukevia yhdyskuntateknisiä palveluja Hyödynnetään kehittävää ja osallistavaa korkeakoulu-yhteistyötä (ml. Salpaus)
Vahva kaupunkiyhteisö <ul style="list-style-type: none"> Laadukas päätöksenteko Osallisuuden vahvistaminen Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen 	<ul style="list-style-type: none"> Kehitetään ja hyödynnetään rakennus- ja yhdyskuntainfrastruktuurin tietojärjestelmiä Työhyvinvointiin panostaminen (työhyvinvointikyselyn tulokset hyvällä tasolla) Kootaan systemaattisesti asukas- ja asiakaspalautetta sekä viestitään kaupungin digikanavissa
Kestävä talous <ul style="list-style-type: none"> Velkamäärän vähentäminen Käyttötalouden tasapaino Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit 	<ul style="list-style-type: none"> Tiivistetään kaupungin toimipisteiden verkostoa ja parannetaan tilatehokkuutta Tehdään korjausvelka-analyysin pohjalta investointisuunnitelma 2020-luvulle ja toteutetaan vesilaitoksen korjausvelka-analyysi Pienennetään kaupungin kiinteistötasetta Hyödynnetään kaupunkipuistoa hiilinieluna Tiivistetään omistajanohjauksella toimialojen yhteistyötä

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluku	Toteutuma 2021	Ennuste 2022	Tavoite 2023
Katujenhoidon kustannus, €/m ²	1,14	1,14	1,16
Vuotoveden osuus jätevedenpuhdistamon vastaanottamasta vesimäärästä, %	47,10	46%	45%
Ateriasuoritteiden keskimääräinen tuotantokustannus, €	3,67		3,20 €
Siivouspalvelun tuntikohtainen kokonaiskustannus, €/h (ei sisällä sotealueen kohteita)	19,09		
Korona vaikutus, koulut ja uimahalli suljettuja, resurssi siirto sote palveluun			
Siivouspalvelun pinta-alakohtainen kokonaiskustannus, €/neliöt (ei sisällä sotealueen kohteita)	1,60		
Laitoshuoltajapalvelut vuodeosasto hoitovuorokausi / €	27,37		Toiminta siirtynyt sote toimijalle
Asumis palvelujen ateria- ja siivous palvelu, hoitopäivä / €	14,67		Toiminta siirtynyt sote toimijalle

Riskienhallinta

Riskin merkittävyys (1 erittäin merkittävä, -3 vähäinen)

Riskin todennäköisyys (1 erittäin todennäköinen -3 vähäinen)

Tunnistettu riski	Riskiarvo	Hallintakeino	Vastuu
Henkilöstöriskit (henkilöstön vaihtuma ja rekrytoinnin onnistumisen epävarmuus)	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 3 	Ennakoiva henkilöstösuunnittelu. Hiljaisen tiedon siirron varmistaminen. Positiivinen työnantajakuva	Teknisen toimen johtaja, Rakennuspäällikkö, Kiinteistöpäällikkö, Palvelupäällikkö
Hankintojen aikataulun venyminen	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 	Hankinta-asioiden koulutus ja ohjeistus. Investointisuunnitelma pitemmälle ajanjaksolle. Ennakoiva työnsuunnittelu.	Rakennuspäällikkö, Kiinteistöpäällikkö, Palvelupäällikkö
Äkillinen toimintahäiriö ruokapalveluissa (sähkön- tai vedenjakelun häiriö, muu toimitushäiriö tms.)	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 1 	Varastossa väh. 2 päivän valmiusruoka. Sovittu ilmoitusjärjestelyt vesihuollon tai sähkönjakelun suhteen. Ruokapalvelun omavalvonnassa ohjeet äkillisiin toimintahäiriöihin.	Palvelupäällikkö
Vesihuoltolaitoksen äkillinen kriisi	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 1 	Varautumissuunnitelmat ajan tasalla	Rakennuspäällikkö
Liikenneonnettomuus pohjavesialueella	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 2 	Varautumissuunnitelmat ajan tasalla	Rakennuspäällikkö
Teollisuudessa onnettomuustilanne	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys: 2 	Varautumissuunnitelma ajan tasalla	Rakennuspäällikkö, Kiinteistöpäällikkö

Lupa- ja valvontalautakunnan toimiala

Sitova taso toimialan netto

Lupa- ja valvontalautakun- nan toimiala	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Selite				1000e	1000e	1000e
TULOT	595 629	564 500	563 500	564	564	564
MENOT	-1 146 178	-1 327 900	-1 300 400	-1 330	-1 351	-1 351
NETTO	-474 867	-743 400	-716 900	-746	-767	-767

Tuloslaskelma, nettositovuus

Lupa- ja valvontalautakun- nan toimiala	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Selite				1000e	1000e	1000e
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	137 595	154 000	154 000	154	154	154
Maksutuotot	443 610	410 500	409 500	410	410	410
Tuet ja avustukset	14 211	0	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	212	0	0	0	0	0
Toimintatuotot	595 629	564 500	563 500	564	564	564
Valmistus omaan käyttöön	75 687	20 000	20 000	20	20	20
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-728 223	-808 600	-782 300	-807	-827	-828
Palvelujen ostot	-378 874	-465 000	-464 000	-465	-466	-465
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 656	-15 500	-15 500	-18	-18	-18
Avustukset	-200	-500	-500	-1	-1	-1
Vuokratulot	-30 868	-37 800	-37 600	-38	-38	-38
Muut toimintakulut	643	-500	-500	-1	-1	-1
Toimintakulut	-1 146 178	-1 327 900	-1 300 400	-1 330	-1 351	-1 351
TOIMINTAKATE	-474 862	-743 400	-716 900	-746	-767	-767
Rahoitustuotot ja -kulut	-5	0	0	0	0	0
VUOSIKATE	-474 867	-743 400	-716 900	-746	-767	-767
Poistot ja arvonalentumiset	-12 687	-12 000	-4 000	-16	-33	-28
TILIKAUDEN TULOS	-487 554	-755 400	-720 900	-762	-800	-795

Investoinnit

Sähköisen lupa-asioinnin uusiminen sekä investoinnit valtion tietojärjestelmien muutoksiin.

Lupa- ja valvontalautakun- nan toimiala	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Investoinnit				1000e	1000e	1000e
MENOT	0	-25 000	-35 000	-25	-25	0
NETTO	0	-25 000	-35 000	-25	-25	0

Toiminnan kuvaus

Lupa- ja valvontatoimiala tuottaa lain edellyttämät palvelut Heinolan kaupungissa ja Hartolassa rakennusvalvonnan osalla sekä Heinolassa, Hartolassa, Iitissä ja Sysmässä ympäristönsuojelun osalla.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Lupa- ja valvontatoimialan tavoitteiden toteuttaminen ja työntehostaminen edellyttää sähköisten palveluiden jatkuvaa kehittämistä asiakasystävällisemmäksi sekä niiden ottamista käyttöön koko toimialan osalla. Digitielkartan toteuttaminen ja kehittäminen.

Toiminnan painopistealueet KEVA -kyselystä nousseet asiat

Ympäristönsuojelu:

- Yhteistyön parantaminen palvelualueiden välillä
- Osaavan henkilöstön saaminen ja organisaatiossa pitäminen
- Henkilöstön työkyvyn ylläpitäminen.

Rakennusvalvonta:

- Yhteistyön parantaminen palvelualueiden välillä
- Osaavan henkilöstön saaminen ja organisaatiossa pitäminen
- Tehtävien ja töiden jakautuminen.

Lupa- ja valvontatoimiala tuottaa kunnan lakisääteiset ympäristönsuojeluviranomaisen ja rakennusvalvontaviranomaisen tehtävät Heinolassa sekä yhteistyösopimuksella Hartolan, Iitin ja Sysmän kuntien ympäristönsuojelun viranhaltijapalvelut sekä Hartolan kunnan rakennusvalvonnan viranhaltijapalvelut. Lupa- ja valvontatoimiala tilaa ympäristöterveydenhuollon viranomaistehtävät Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymältä. Näitä ovat terveysvalvonta ja eläinlääkäripalvelut.

Toimiala muodostuu kahdesta palvelualueesta / yksiköstä: ympäristönsuojelu ja rakennusvalvonta. Lupa- ja valvontatoimiala on osa elinvoiman, maankäytön ja kuntatekniikan muodostamaa dynaamista palveluketjua, joka markkinoinnin, maanhankinnan, kaavoituksen, tonttien ja infran rakentamisen kautta vaikuttaa

yritysten ja asukkaiden sijoittumiseen paikkakunnalle. Tavoitteena on hoitaa lupien käsittely sujuvasti ja oikeudenmukaisesti. Uusien lupien lisäksi tehdään jatkuvaa valvontaa, jonka tavoitteina ovat elinympäristön terveellisyys, turvallisuus ja monipuolisuus sekä tasapuolinen kilpailuympäristö ja oikeudenmukainen kiinteistöveroitus.

Toimialan tuottamalla ympäristön ja rakennetun ympäristön tiedolla karsitaan riskejä ja luodaan mahdollisuuksia muille toimialoille ja asiakastarpeille.

Toimintaympäristön muutokset ja näiden vaikutus strategiaan

Toimialan tavoitteiden toteuttaminen edellyttää tiedolla johtamisen lisäämistä ja sähköisten palvelujen kehittämistä, jotta asiakkaiden palvelutarpeisiin pystytään vastaamaan. Mm. ilmastokysymykset vaikuttavat lupa- ja valvontatoimialan antamaan neuvontaan ja ohjaamiseen.

Toiminnan painopisteet:

- Lupa- ja valvontatehtävien sekä palvelu prosessien arkitoiminnan varmistus
- Tiedolla johtamista ja viestintää kehitetään asiakastarpeiden mukaisesti
- Opiskelija- ja hankeyhteistyömahdollisuuksia hyödynnetään uuden tiedon arkisoveltamiseen.

Ympäristönsuojelu

Vuonna 2023 ei ole tiedossa merkittäviä lain-säädännöllisiä muutoksia toimintaympäristösä, mutta sote-uudistuksen heijastusvaikutuksiin kannattaa varautua.

Rakennusvalvonta

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) uudistuksen odotetaan tulevan voimaan vuonna 2024. Tämän hetken tietojen mukaan se voi muuttaa kunnan rakennusvalvonnan tehtäviä.

Toiminnalliset tavoitteet

Vastuhenkilö: johtava rakennustarkastaja ja vastaava ympäristönsuojeluntarkastaja

Strateginen päämäärä	Toimialan tavoite 2023
Hyvinvoinnin kasvu <ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointi lisääntyy Toimiva arki Hiilineutraali ja resurssiviisas Heinola 	Asiantuntemus ja tuki muille toimialoille. Tasapuolinen ja oikeudenmukainen valvonta.
Uudistuva työ ja asuminen <ul style="list-style-type: none"> Muuttovoiton vahvistaminen Dynaaminen ja uudistuva elinkeinoelämä Monipaikkainen Heinola 	Hyvä palvelukokemus, viranomaisprosessien ja toteuttavan organisaation keskinäistarkastelu ja sujuva lupakäsittely.
Vahva kaupunkilyhtenäisyys <ul style="list-style-type: none"> Laadukas päätöksenteko Osallisuuden vahvistaminen Hyvinvoiva henkilöstö ja hyvä johtaminen 	Työhyvinvointiin panostaminen (työhyvinvointikyselyn tulokset hyvällä tasolla). Digitaalisen asiain parantaminen ja digitalisaation lisääminen.
Kestävä talous <ul style="list-style-type: none"> Velkamäärän vähentäminen Käyttötalouden tasapaino Kasvua tukevat tulevaisuusinvestoinnit 	Palvelualueilla hyödynnetään yhteistyötä (toimialat, sidosryhmät ja opiskelijat). Selvitetään maakunnallisen yhteistyön laajentamista.

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluku	Toteutuma 2021	Ennuste 2022	Tavoite 2023
Rakennuslupien käsittelyaika (siitä, kun piirustukset kunnossa)	23 päivää	21 pv	Yleensä 1 kk Kesälomien aikaan 1-2 kk
Ympäristönsuojelun lupien, ilmoitusten ja rekisteröityjen laitosten lukumäärä valvontaohjelmassa			Uudet luvat 4 kk (80% käsitellään tavoiteaikataulussa) Vanhat toiminnassa olevat 6-8 kk (80% käsitellään tavoiteaikataulussa)
Ympäristönsuojelun valvontaohjelman toteuma	52%		50%

Riskienhallinta Riskin merkittävyys (1 erittäin merkittävä, -3 vähäinen)

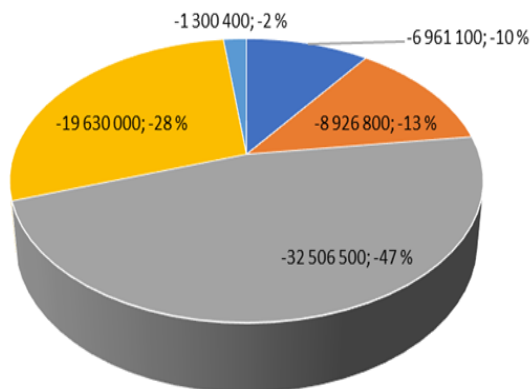
Riskin todennäköisyys (1 erittäin todennäköinen, -3 vähäinen)

Tunnistettu riski	Riski-arvo	Hallintakeino	Vastuu
Henkilöstöriskit	Todennäköisyys: 1 Merkittävyys: 1 ■	Työmäärän seuraaminen, osaavan työvoiman saatavuus/pysyvyys, palkkatasaarvon edistäminen.	Johtava rakennustarkastaja, Vastaava ympäristönsuojelun tarkastaja
Tietoturvariskit	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 2 ■	Huolellisuus, esilläpito, perehdyttäminen ja koulutukset	Johtava rakennustarkastaja, Vastaava ympäristönsuojelun tarkastaja
Vahinkoriskit (esim. rakennuksen sortuminen, ympäristövahinko)	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 1 ■	Valtakunnallisten ja alueellisten ohjekirjeiden oikea käsittely.	Johtava rakennustarkastaja, Vastaava ympäristönsuojelun tarkastaja

VUODEN 2023 MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO

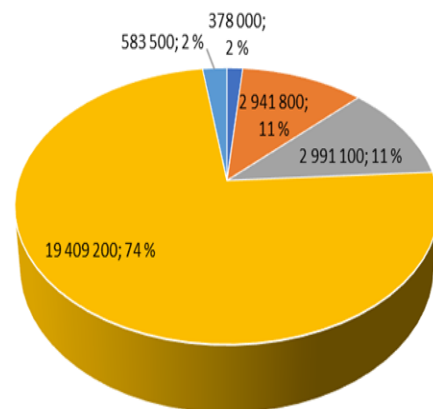
	Määrärahat (-)	Tuloarviot (+)	Netto
	2 023	2 023	2023
KÄYTTÖTALOUSOSA	-69 324 800	26 303 600	-43 021 200
YHTEISET PALVELUT (nettositova)	-6 961 100	378 000	-6 583 100
ELINVOIMA (nettositova)	-8 926 800	2 941 800	-5 985 000
HYVINVOINTI (nettositova)	-32 506 500	2 991 100	-29 515 400
TEKNIikka (nettositova)	-19 630 000	19 409 200	-220 800
LUPA- JA VALVONTA (nettositova)	-1 300 400	583 500	-716 900

Menot toimialoittain TA 2023

■ YHTEISET PALVELUT ■ ELINVOIMA ■ HYVINVOINTI ■ TEKNIikka ■ LUPA- JA VALVONTA

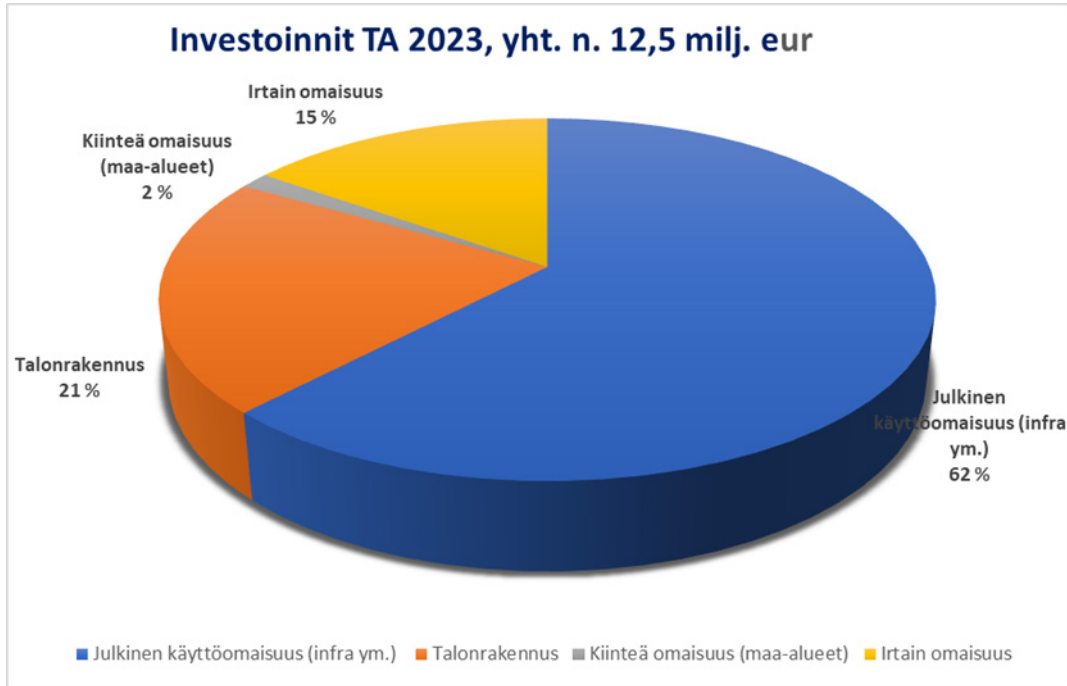
Tulot toimialoittain TA 2023

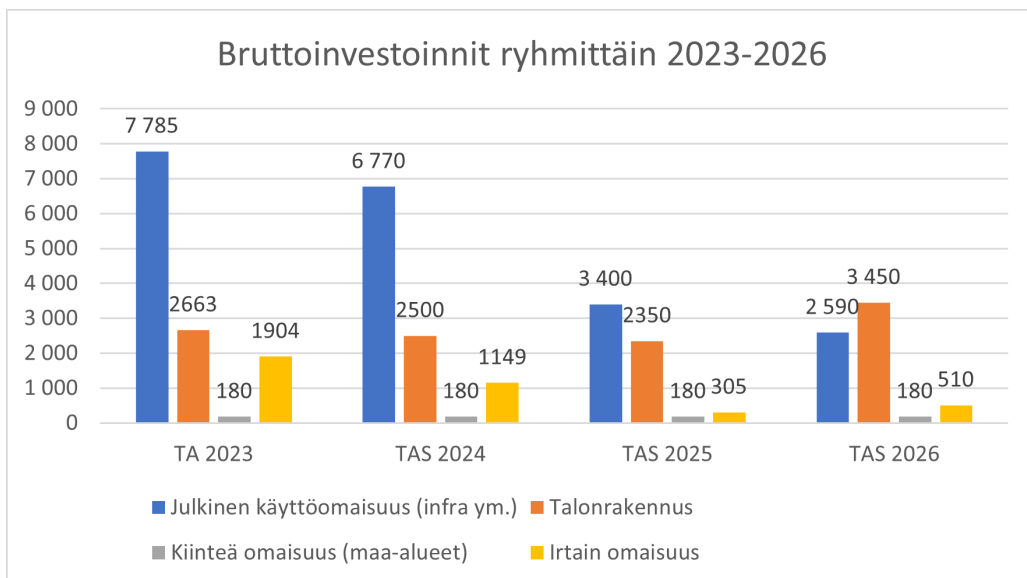
■ YHTEISET PALVELUT ■ ELINVOIMA ■ HYVINVOINTI ■ TEKNIikka ■ LUPA- JA VALVONTA

4. INVESTOINTIOSA

Vuoden 2023 talousarvion investointien jakauma on esitetty alla olevassa kuvassa.

Taloussuunnittelukauden investointien jakauma on esitetty alla olevassa kuvassa.

Investoinnit toimialoittain

YHTEISET PALVELUT	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
MENOT	-286 277	-763 000	-810 000	-595	-200	-300
NETTO	-286 277	-763 000	-810 000	-595	-200	-300

Mm. talous- ja hr-järjestelmät, digitointi, käyttövaltuushallinta, asiakasportaali, automaatioalusta, arkistointi, infra

ELINVOIMA	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
TULOT	22 976	0	0	0	0	0
MENOT	-124 510	-440 000	-395 000	-200	-180	-180
NETTO	-101 534	-440 000	-395 000	-200	-180	-180

Esiintymislava, maanhankinta

HYVINVOINTI	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
MENOT	-88 955	-140 000	-319 000	-49	-40	0
NETTO	-88 955	-140 000	-319 000	-49	-40	0

Kailas- ja Kirkkis-koulujen ja -päiväkotien irtaimisto, kirjaston aikuisosasto

Kävelyn ja pyörällyn olos.keh.	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
MENOT	-132 674	-1 900 000	-1 000 000	-1 000	0	0
NETTO	-132 674	-1 900 000	-1 000 000	-1 000	0	0

Sukurantien ja Sammontien jalankulku- ja pyöräilyväylät

Keskustan kehittäminen	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
MENOT	-181 380	-500 000	-1 200 000	0	0	0
NETTO	-181 380	-500 000	-1 200 000	0	0	0

Tori ja sen ympäristöalue

Mustikkahaan katu	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
MENOT	0	-150 000	-1 000 000	-1 000	-850	0
NETTO	0	-150 000	-1 000 000	-1 000	-850	0

Ala-Musterin vedenott. korjaus	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
MENOT	-765 608	-2 500 000	-600 000	0	0	0
NETTO	-765 608	-2 500 000	-600 000	0	0	0

VESIHUOLTO	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
MENOT	-931 280	-1 690 000	-2 220 000	-1 230	-1 230	-1 230
NETTO	-931 280	-1 690 000	-2 220 000	-1 230	-1 230	-1 230

Pumppaamot Sinilähde, Koskensaari, vedenottamoiden korjaukset, vesimittarit, automaatio, saneeraukset

TEKNIikka	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
TULOT	735 661	0	0	0	0	0
MENOT	-19 482 536	-19 724 000	-4 953 000	-6 500	-3 710	-5 020
NETTO	-18 746 876	-19 724 000	-4 953 000	-6 500	-3 710	-5 020

TEKNIikka YHTEENSÄ	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
TULOT	735 661	0	0	0	0	0
MENOT	-22 424 758	-26 464 000	-10 973 000	-9 730	-5 790	-6 250
NETTO	-21 689 097	-26 464 000	-10 973 000	-9 730	-5 790	-6 250

LUPA- JA VALVONTA	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
MENOT	0	-25 000	-35 000	-25	-25	0
NETTO	0	-25 000	-35 000	-25	-25	0

INVESTOINNIT YHTEENSÄ	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024 1000e	TS 2025 1000e	TS 2026 1000e
	758 637	0	0	0	0	0
	-21 993 220	-27 832 000	-12 532 000	-10 599	-6 235	-6 730
	-21 234 584	-27 832 000	-12 532 000	-10 599	-6 235	-6 730

5. TULOSLASKELMAOSA

SISÄINEN TULOSLASKELMA			
1 000 eur			
	TP 2021	TA 2022	TA 2023
TOIMINTATUOTOT			
Myyntituotot	15 443 770	13 717 100	10 111 000
Maksutuotot	7 000 639	6 209 600	1 942 000
Tuet ja avustukset	4 070 742	2 110 100	2 675 500
Vuokratuotot	13 641 591	13 568 800	10 128 200
Muut toimintatuotot	1 977 055	1 289 700	513 400
TOIMINTATUOTOT	42 133 796	36 895 300	25 370 100
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	1 445 385	1 933 000	917 500
	43 579 182	38 828 300	26 287 600
TOIMINTAKULUT			
Henkilöstökulut yhteensä	-58 125 631	-60 282 200	-33 072 400
Palvelujen ostot yhteensä	-71 122 700	-71 953 400	-18 895 500
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 211 836	-8 282 400	-5 161 400
Avustukset	-4 774 337	-4 786 200	-2 958 100
Vuokratulut	-12 872 182	-13 032 500	-8 375 300
Muut toimintakulut	-265 717	-329 900	-224 900
TOIMINTAKULUT	-155 372 404	-158 666 600	-68 687 600
TOIMINTAKATE	-111 793 222	-119 838 300	-42 400 000
VEROTULOT	73 125 697	75 900 000	39 200 000
VALTIONOSUUDET	49 109 154	53 400 000	11 800 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	5 096 170	-312 000	1 210 400
VUOSIKATE	15 537 798	9 149 700	9 810 400
POISTOT JA ARVONALENTUMISET			
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 646 981	-10 337 000	-10 542 000
Arvonalentumiset	-1 912 833	0	0
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-10 559 813	-10 337 000	-10 542 000
TILIKAUDEN TULOS	4 977 985	-1 187 300	-731 600
POISTOERON LIS.(-)TAI VÄH.(+)	11 958	0	450 000
TILIKAUDEN YLÜÄMÄ+/ALUÄMÄ-	4 989 943	-1 187 300	-281 600

Tuloslaskelma osoittaa, miten tulorahoitus kattaa kunnan palvelujen tuottamisesta aiheutuvat menot. Tulorahoituksen riittävyttä arvioidaan toiminta- ja vuosikatteen sekä tilikauden tuloksen avulla.

Toimintakate on toimintatulojen ja -menojen erotus. Se osoittaa, paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla, käyttötalouden valtionosuuksilla ja rahoitustuloilla.

Vuosikate ilmoittaa, paljonko talousarviovuoden tulorahoituksesta jää investointien ja muiden pitkävaikutteisten menojen kattamiseen.

Talouden tasapainoa arvioitaessa vuosikatteen riittävyttä tulisi verrata poistoihin ja nettoinvestointeihin. Vuoden 2023 talousarvion vuosikate kattaa suunnitelman mukaisista poistoista 93,1 %. Nettoinvestoinneista vuosikate kattaa n. 78,3 %.

Tilikauden tulos kertoo tilikauden tulojen ja menojen erotuksen. Vuoden 2023 talousarvion tulos on 731 600 euroa alijäämäinen. Tilikauden tulosta voidaan vielä käsitellä rahastojen/tai varausten muutoksilla eli niin sanotuilla tuloksen käsittelyerillä, joita vuonna 2023 on Kailas-taloon kohdennettu investointivaraus, jota puretaan vuosittain Kailas-talon poiston verran.

Tuloslaskelman viimeinen rivi osoittaa tilikauden yli-/alijäämän, joka vuonna 2023 on 281 600 euroa alijäämäinen.

Verotulot

Talousarvion verotulokohta koostuu kunnan tuloverosta eli kunnallisverosta, yhteisöverosta sekä kiinteistöverosta.

Kaupungin talousarvio 2023 perustuu kuluvan vuoden voimassa olevaan 20,5 prosentin kunnallisveroasteeseen vähennettynä hyvinvointialueelle siirtyvä osuus (12,64%) ja kuluvan vuoden voimassa oleviin kiinteistöveroasteisiin. Vuoden 2023 kunnallisveroprosentti on näin ollen 7,86 %.

Kunnallisvero

Kunnallisvero on arvioitu 39,2 milj. euroksi eli vuoden 2022 tilinpäätösennustetta 36,7 milj. euroa pienemmäksi (hyvinvointialueudistus). Arvio perustuu Kuntaliiton veroennustekehikoon ja kaupungin oman tilanteen arviointiin, jossa on huomioitu hallituksen talousarvioesityksessä tekemät päätökset sekä tilastokeskuksen uusimmat väestöennusteet.

Kiinteistövero

Kiinteistöverolaskelmat vuodelle 2023 perustuvat vuonna 2022 voimassa oleviin kiinteistöveroasteisiin. Kiinteistöveroa arvioidaan kertyvän n. 6,2 milj. euroa.

Kiinteistöveroprosentit ovat:

Yleinen kiinteistöveroprosentti = 1,0
 Vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentti = 0,50
 Muiden asuinrakennusten veroprosentti = 1,0
 Voimalaitosten kiinteistöveroprosentti = 1,50

Yhteisövero

Yhteisöveron on arvioitu olevan 3,0 milj. euroa. Arvio perustuu Kuntaliiton veroennustekehikoon. Yhteisövero jatkaa vahvaa kehitystään. Kuntaliiton mukaan valmistuvan verotuksen 2021 ennakkotiedoista käy ilmi, että kunnille maksuunpantava yhteisövero kasvaisi yli 40 prosenttia vuodesta 2020. Veroennusteessaan Kuntaliitto on kuitenkin soveltanut hieman alhaisempaa arviota. Vuoden 2022 yhteisöveroon verrattuna laskua on kuitenkin 1,7 milj. euroa, yhteisöverotuotoista osan siirtyessä hyvinvointialueelle.

Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saataavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset voivat saada tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja.

Rakenteellisesti valtionosuusjärjestelmä koostuu kahdesta osasta:

1. varsinaisesta valtionosuudesta, jolla myös tasataan kuntien kustannus- ja tarve-eroja ja
2. kuntien välisestä tulopohjan tasauksesta.

Kustannuserojen tasauksen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Toisena valtionosuusjärjestelmän kiinteänä osana kuntien tulopohjaa tasataan kunnan verotulojen perusteella. Järjestelmässä merkittävämpi rooli on kustannuserojen tasauksella, jonka kautta valtion raha ohjataan järjestelmään. Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus puolestaan on kuntien välinen. Järjestelmää täydentää tilapäisissä taloudellisissa vaikeuksissa oleville kunnille myönnettävä harkinnanvarainen valtionosuuden korotus.

Valtionosuusrahoitus on yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen, vaan rahoituksen saaja päättää itse valtionosuusrahoituksensa tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä.

Vuonna 2023 kaupungin valtionosuuksien arvioidaan olevan 11,8 milj. euroa, jossa on laskua

edellisvuoteen verrattuna 41,6 milj. euroa (hyvinvointialueuudistus).

Arvio perustuu Kuntaliiton ja valtiovarainministeriön alustaviin laskelmiin. Valtionosuuteen vaikuttaa kunnalta hyvinvointialueelle siirtyvien palvelujen kustannukset perustuen vuoden 2021 tilinpäätökseen ja vuoden 2022 talousarvioon. Heinolan osalta laskelma on negatiivinen johtuen kaupungin korkeista sosiaali- ja terveystoimen kustannuksista. Lopullinen laskelma saadaan keväällä v. 2023 kun vuoden 2022 tilinpäätöstiedot ovat valmiit. Tuolloin laskelmat ovat lopullisia ja vaikuttavat rahoitukseen vuodesta 2024 eteenpäin.

Peruspalvelujen valtionosuutta pienentävät sote-uudistuksen lisäksi hallituksen uudelleenkohdennukset, jotka alentavat kuntien peruspalvelujen valtionosuuden tasoa. Samanaikaisesti indeksikorotus vaikuttaa valtionosuuksiin positiivisesti.

Rahoitustulot ja -menot

Rahoitustulot ja -menot sisältävät mm. pitkäaikaisten lainojen korot, verotilitysten korot, antolainojen korot, viivästyskorot, osinkotulot sekä sijoitustuotot. Korkokulut nousevat lainakannan kasvaessa. Lainojen korkoja arvioidaan maksettavan v. 2023 yhteensä 1,1 milj. euroa (v. 2022: 0,7 milj. euroa). Rahoituserien netto on yhteensä 1,8 milj. euroa, josta energiasijoitusten nettotuotoksi on arvioitu 2,0 milj. euroa. Muita osinkotuottoja on arvioitu saatavan 0,3 milj. euroa sisäinen korvaus vesilaitoksen peruspääomasta ja hulevesien jäännöspääomasta yhteensä 0,6 milj. euroa.

Energiasijoitukset

Heinolan kaupunki myi sähköyhtiönsä Heinolan Energia Oy vuonna 1999. Kauppahinta 51,634 M€ (307 Mmk) on sijoitettu syyskuussa 1999 kaupunginvaltuuston hyväksymiä periaatteita noudattaen pitkällä tähtäyksellä. Tämän vakuudeksi perustettiin pääomaan kuuluva rahasto (Heinolan energiarahasto), johon siirrettiin vuoden 1999 ylijäämäisestä tuloksesta siirtokelpoiset varat. Rahaston sijoitustoiminnan tavoitteena on turvata pääoman reaaliarvon säilyminen sekä tuottaa kaupungille pääomatuottoja. Sijoitustoiminnan periaatteet on päivitetty kesäkuussa 2020.

Sijoitusten tuottotavoitteeksi on asetettu viisi prosenttia ja sijoittamisen aikahorisontti on hyvin pitkä. Energiarahaston sijoituksia on hoitanut kolme kilpailutettua salkunhoitajaa, joista kaksi on syksyllä 2022 yhdistynyt. Tämän myötä sijoitusomaisuus on nyt kahden salkunhoitajan hoidettavana. Sijoitustuottoja on kotiutettu vuosina 2001–2008 yhteensä 21,9 M€. Pääoman kotiutuksia voidaan tulevaisuudessa käyttää investointeihin, lainojen lyhennyksiin tai elinkeinojen kehittämiseen valtuuston erikseen päättämällä tavalla. Tuotot käsitellään kirjanpitolain mukaisesti tuloslaskelmassa ja kotiutukset rahoituslaskelmassa.

Poistot

Käyttöomaisuuden ja muiden pitkävaikutteisten menojen poistojen sekä arvonalentumisten on arvioitu olevan yhteensä n. 10,5 milj. euroa (v.2022 n. 10,3 milj. euroa). Poistoarvio perustuu olettamukseen, että kaikki vuoden 2022 investoinnit toteutuvat.

Tuloslaskelma suunnitelmavuosiin

Vuoden 2023 talousarvioesitys on alijäämäinen, samoin kuin suunnitelmavuodet 2024-2026.

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	15 443 770	13 717 100	10 111 000	10 022	10 095	10 109
Maksutuotot	7 000 639	6 209 600	1 942 000	1 903	1 908	1 903
Tuet ja avustukset	4 070 742	2 110 100	2 675 500	2 278	2 208	2 208
Vuokratuotot	13 641 591	13 568 800	10 128 200	9 934	10 034	10 093
Muut toimintatuotot	1 977 055	1 289 700	513 400	513	513	513
TOIMINTATUOTOT	42 133 796	36 895 300	25 370 100	24 650	24 758	24 826
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	1 445 385	1 933 000	917 500	883	883	883
	43 579 182	38 828 300	26 287 600	25 533	25 641	25 709
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut yhteensä	-58 125 631	-60 282 200	-33 072 400	-33 040	-33 611	-33 259
Palvelujen ostot yhteensä	-71 122 700	-71 953 400	-18 895 500	-17 399	-17 452	-17 377
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 211 836	-8 282 400	-5 161 400	-4 875	-4 923	-4 878
Avustukset	-4 774 337	-4 786 200	-2 958 100	-2 939	-2 939	-2 939
Vuokrakulut	-12 872 182	-13 032 500	-8 375 300	-8 157	-8 652	-8 674
Muut toimintakulut	-265 717	-329 900	-224 900	-223	-223	-223
TOIMINTAKULUT	-155 372 404	-158 666 600	-68 687 600	-66 633	-67 800	-67 350
TOIMINTAKATE	-111 793 222	-119 838 300	-42 400 000	-41 100	-42 159	-41 641
VEROTULOT	73 125 697	75 900 000	39 200 000	36 900	36 900	36 900
VALTIONOSUUDET	49 109 154	53 400 000	11 800 000	11 300	11 200	11 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
Korkotuotot	36 663	30 000	35 000	34	33	32
Muut rahoitustuotot	7 335 166	5 203 200	4 452 200	4 952	4 952	4 952
Korkokulut	-401 221	-659 000	-1 139 600	-1 387	-1 490	-1 572
Muut rahoituskulut	-1 874 438	-4 886 200	-2 137 200	-2 637	-2 637	-2 637
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	5 096 170	-312 000	1 210 400	962	858	775
VUOSIKATE	15 537 798	9 149 700	9 810 400	8 062	6 799	7 034
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 646 981	-10 337 000	-10 542 000	-9 641	-9 758	-9 319
Arvonalentumiset	-1 912 833	0	0	0	0	0
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-10 559 813	-10 337 000	-10 542 000	-9 641	-9 758	-9 319
TILIKAUDEN TULOS	4 977 985	-1 187 300	-731 600	-1 579	-2 959	-2 285
POISTOERON LIS.(-)TAI VÄH.(+)	11 958	0	450 000	450	450	450
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ+/ALIJÄÄMÄ-	4 989 943	-1 187 300	-281 600	-1 129	-2 509	-1 835

Ulkoinen tuloslaskelma

ULKOINEN TULOSLASKELMA

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	6 386 122	6 986 500	5 940 200	5 926	5 924	5 924
Maksutuotot	6 986 631	6 202 100	1 936 000	1 897	1 902	1 897
Tuet ja avustukset	4 070 742	2 110 100	2 675 500	2 278	2 208	2 208
Vuokratuotot	2 872 500	2 887 200	2 227 000	2 159	2 159	2 193
Muut toimintatuotot	1 977 055	1 289 700	513 400	513	513	513
TOIMINTATUOTOT	22 293 050	19 475 600	13 292 100	12 773	12 706	12 735
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	1 445 385	1 933 000	917 500	883	883	883
	23 738 436	21 408 600	14 209 600	13 656	13 589	13 618
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut yhteensä	-58 125 631	-60 282 200	-33 072 400	-33 040	-33 611	-33 259
Palvelujen ostot yhteensä	-61 149 694	-64 706 400	-13 900 200	-12 476	-12 454	-12 365
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 143 899	-8 151 000	-5 110 300	-4 829	-4 877	-4 832
Avustukset	-4 774 337	-4 786 200	-2 958 100	-2 939	-2 939	-2 939
Vuokrakulut	-3 072 628	-2 991 200	-1 343 700	-1 249	-1 644	-1 641
Muut toimintakulut	-265 468	-329 900	-224 900	-223	-223	-223
TOIMINTAKULUT	-135 531 658	-141 246 900	-56 609 600	-54 756	-55 748	-55 259
TOIMINTAKATE	-111 793 222	-119 838 300	-42 400 000	-41 100	-42 159	-41 641
VEROTULOT	73 125 697	75 900 000	39 200 000	36 900	36 900	36 900
VALTIONOSUUEDET	49 109 154	53 400 000	11 800 000	11 300	11 200	11 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
Korkotuotot	36 663	30 000	35 000	34	33	32
Muut rahoitustuotot	6 693 401	4 567 000	3 816 000	4 316	4 316	4 316
Korkokulut	-401 221	-659 000	-1 139 600	-1 387	-1 490	-1 572
Muut rahoituskulut	-1 232 673	-4 250 000	-1 501 000	-2 001	-2 001	-2 001
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	5 096 170	-312 000	1 210 400	962	858	775
VUOSIKATE	15 537 798	9 149 700	9 810 400	8 062	6 799	7 034
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 646 981	-10 337 000	-10 542 000	-9 641	-9 758	-9 319
Arvonalentumiset	-1 912 833	0	0	0	0	0
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-10 559 813	-10 337 000	-10 542 000	-9 641	-9 758	-9 319
TILIKAUDEN TULOS	4 977 985	-1 187 300	-731 600	-1 579	-2 959	-2 285
POISTOERON LIS.(-)TAI VÄH.(+)	11 958	0	450 000	450	450	450
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ+/ALIJÄÄMÄ-	4 989 943	-1 187 300	-281 600	-1 129	-2 509	-1 835

6. RAHOITUSOSA

Rahoituslaskelmalla osoitetaan kuinka paljon kunnan varsinaisen toiminnan ja sen investointien nettokassavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoitustoiminnan kassavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen nettokassavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen.

Talousarvion rahoitusosaan siirretään tuuloslaskelmasta vuosikate ja investointiosasta

investointien määrä ja niiden rahoitusosuudet. Rahoituslaskelmassa suunnittelukaudella 2023–2026 on huomioitu vain pitkäaikaisen lainan nosto (lainakannassa myös lyhytaikainen).

Valtuustoon nähden sitovat tasot:

- Antolainat
- Lainan otto ja lyhennykset.

RAHOITUSLASKELMA	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
Vuosikate	15 537 798	9 149 700	9 810 400	8 062	6 799	7 034
Tulorahoituksen korjaukset	-1 696 665	0	0	0	0	0
	13 841 133	9 149 700	9 810 400	8 062	6 799	7 034
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
Investointimenot	-22 338 848	-28 182 000	-12 532 000	-10 599	-6 235	-6 730
Rahoitusos.investointimenoihin	642 940	0	0	0	0	0
Pys.vast.hyödykk.luovutustulot	1 854 724	0	0	0	0	0
	-19 841 184	-28 182 000	-12 532 000	-10 599	-6 235	-6 730
TOIMINNAN JA INVEST.RAHAVIRTA	-6 000 051	-19 032 300	-2 721 600	-2 537	564	304
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET						
Antolainasaamisten vähennykset	44 643	44 600	44 600	45	45	45
	44 643	44 600	44 600	45	45	45
LAINAKANNAN MUUTOKSET						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	30 000 000	15 000 000	12 000	9 000	6 000
Pitkäaik. lainojen vähennys	-13 053 000	-13 803 000	-13 942 900	-13 689	-14 439	-13 460
Lyhytaikaisten lainojen muutos	22 000 000	0	0	0	0	0
	8 947 000	16 197 000	1 057 100	-1 689	-5 439	-7 460
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET						
Toimeksiant.var.ja po:n muutos	68 405	0	0	0	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	77 657	0	0	0	0	0
Saamisten muutos	-2 024 803	-102 000	-32 500	0	0	0
Korottomien velkojen muutos	-1 451 388	0	0	0	0	0
	-3 330 129	-102 000	-32 500	0	0	0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	5 661 513	16 139 600	1 069 200	-1 644	-5 394	-7 415
RAHAVAROJEN MUUTOS	-338 537	-2 892 700	-1 652 400	-4 181	-4 830	-7 111

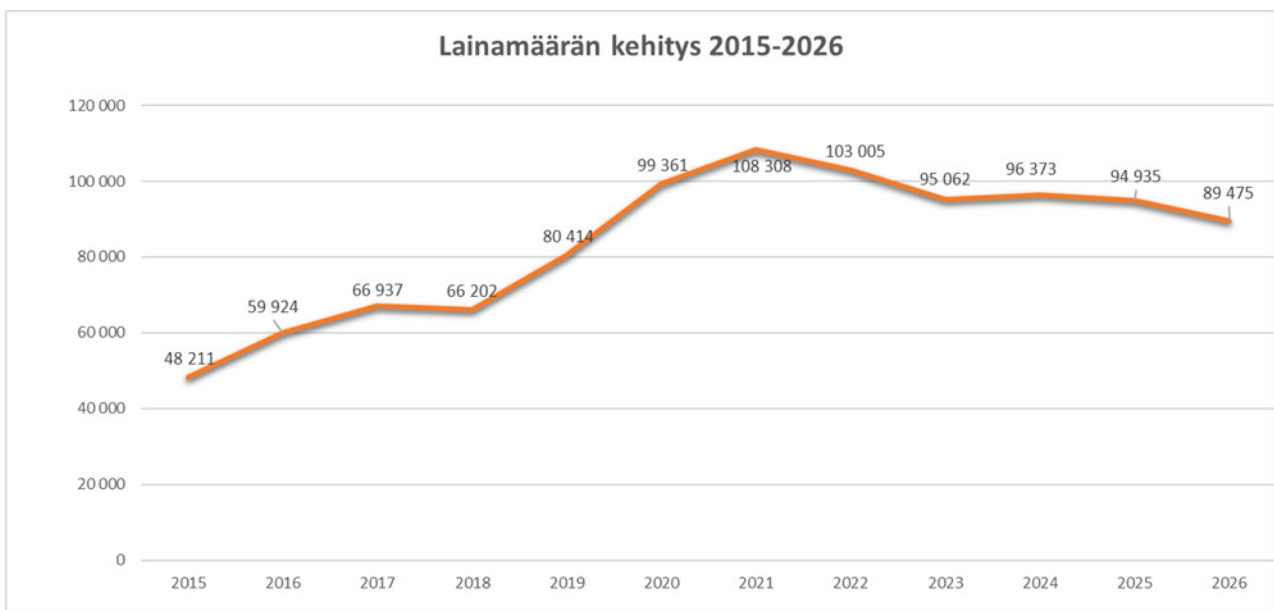
Antolainauksen muutokset

Antolainasaamisten vähennykset sisältävät antolainojen lyhennykset. Välirahoitusten osalta on talousarviossa varauduttu 0,1 milj. euroon.

Lainakannan arvioidaan olevan n. 95,1 milj. euroa vuoden 2023 lopussa, joka on noin 5 329 euroa asukasta kohden. Vuodesta 2025 lainakannan arvioidaan lähtevän laskuun.

Lainakannan muutokset

Vuonna 2023 tulorahoituksella pystytään kattamaan investoinneista n. 78,3 %:a ja osa investoinneista joudutaan kattamaan vieraalla pääomalla. Vierasta pääomaa tarvitaan lisäksi lainojen lyhennyksiin. Vuonna 2023 lainoja lyhennetään 13,9 milj. euroa ja pitkäaikaista lainaa nostetaan 15,0 milj. euroa.

7. KAUPUNKIKONSERNI, KONSERNIYHTEISÖILLE ASETETTAVAT TAVOITTEET

Heinolan vuokra-asunnot Oy

Toiminta-ajatus ja tehtävä:

Heinolan vuokra-asunnot Oy:n tehtävänä on

tarjota kohtuuhintaisia asuntoja kaupungin asukkaille sekä toteuttaa kaupungin asuntopoliittisia tavoitteita.

Konserniyhtiölle asetettavat tavoitteet

Tavoite/Kohde	Vuositavoite ja toimenpide 2023	Tavoitetaso ja onnistumisen mittari
Yhteisöllisyys ja asiakastyytyväisyys	<ul style="list-style-type: none"> Asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien lisääminen Asukastoiminnan aktivoiminen Tyytyväiset asukkaat 	<ul style="list-style-type: none"> Vähintään 7 asukastoimikuntaa/yhteyshenkilöä toiminnassa vuoden 2023 lopussa Vuodesta 2022 parantunut tulos asiakastyytyväisyystutkimuksen kysymyksessä: "Asukkaat voivat vaikuttaa omaan asumiseensa" Asukastyytyväisyyskyselyn keskiarvo vähintään 75/100
Kestävä talous	<ul style="list-style-type: none"> Asuntojen kysynnän pysyminen hyvänä Asuntojen käyttöasteen pysyminen hyvänä Onnistunut budjetointi ja aktiivinen seuranta/reagointi 	<ul style="list-style-type: none"> Asuntohakemuksia yli 365 kappaletta vuoden 2023 aikana Asuntojen käyttöaste vähintään 95 % Hoitokulujen pysyminen budjetissa
Kiinteistöjen kunnossapito	<ul style="list-style-type: none"> Tietoisuuden lisääminen kiinteistöjen kunnosta: <ul style="list-style-type: none"> Omatoimisten kuntoarvioiden tekeminen kiinteistöihin Määräaikaistarkastusten tekeminen asuntoihin Öljyn käytön vähentäminen kiinteistöjen lämmönlähteenä 	<ul style="list-style-type: none"> Vähintään kuuden kohteen omatoimisen kuntoarvion tekeminen vuonna 2023 Vähintään sadan asunnon määräaikaistarkastus vuonna 2023
Vastuullisuus	<ul style="list-style-type: none"> Kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen Öljyn käytön vähentäminen kiinteistön lämmönlähteenä 	<ul style="list-style-type: none"> Kiinteistöjen normeeratun lämmitysenergiankulutuksen väheneminen vuodesta 2022 koko kiinteistökannan tasolla. Vähintään kahden kiinteistön lämmitystavan muuttaminen pois öljylämmityksestä vuonna 2023.

8. VESILAITOKSEN TULOSLASKELMA

VESIHUOLTO tuloslaskelma	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Liikevaihto ulkoiset tuotot	3 318 926	3 586 500	4 133 900	4 134	4 134	4 134
Liikevaihto sisäiset tuotot	190 498	310 700	172 500	170	170	170
LIKEVAIHTO	3 509 424	3 897 200	4 306 400	4 304	4 304	4 304
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	465 178	613 000	1 500	2	2	2
LIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	204 841	198 700	204 600	203	203	203
MATERIAALIT JA PALVELUT						
Aineet,tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	-670 832	-657 100	-643 700	-642	-642	-642
Palvelujen ostot	-832 044	-846 500	-707 900	-710	-710	-711
	-1 502 876	-1 503 600	-1 351 600	-1 352	-1 352	-1 353
HENKILÖSTÖKULUT						
Palkat ja palkkiot	-570 411	-504 000	-568 500	-584	-596	-452
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-144 438	-138 000	-224 700	-219	-224	-195
Muut henkilösivukulut	-21 991	-15 900	-20 500	-20	-20	-15
	-736 841	-657 900	-813 700	-823	-840	-662
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
Suunnitelman muk.poistot	-1 841 388	-1 743 000	-1 986 000	-2 015	-1 980	-1 946
LIKETOIMINNAN MUUT KULUT						
	-94 209	-83 200	-97 500	-98	-98	-98
LIKEYLIJÄÄMÄ(+)/-ALIJÄÄMÄ(-)	4 129	721 200	263 700	221	239	450
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
Muut rahoitustuotot	1 188	1 000	0	0	0	0
Korvaus jäännöspääomasta	-95 631	-90 000	-90 000	-90	-90	-90
Korvaus peruspääomasta	-546 134	-546 200	-546 200	-546	-546	-546
Muut rahoituskulut	-123	0	0	0	0	0
	-640 701	-635 200	-636 200	-636	-636	-636
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN SAT.ERIÄ	-636 571	86 000	-372 500	-415	-397	-186
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	-636 571	86 000	-372 500	-415	-397	-186
TILIKAUDEN YLI(+)/ALIJÄÄMÄ(-)	-636 571	86 000	-372 500	-415	-397	-186

Yhteystiedot
PL 1001, 18101 Heinola
Y-tunnus: 1068892-9

Kaupungintalon osoite:
Rauhankatu 3, 18100 Heinola
puhelinvaihde p. 03 849 30

kirjaamo@heinola.fi